

ГАРЧИГ

1. Төслийн танилцуулга.....	2
2. Төсөл хэрэгжиж буй нутгийн байгаль орчин, нийгэм эдийн засгийн төлөв байдлын товч танилцуулга	9
3. Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт	10
4. Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний гол зорилт, хамрах хүрээ	13
5. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	14
6. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	17
6.1 Техникийн нөхөн сэргээлт	17
6.2 Биологийн нөхөн сэргээлт	22
7. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	24
8. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө	27
9. Түүх соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	28
10. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	29
11. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	31
12. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	32
12.1 Агаар орчны бохирдол	
12.2 Хөрсний бохирдол	
12.3 Усны бохирдол	
12.4 Ургамлын мониторинг	
12.5 Амьтны мониторинг	
13. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	35
14. Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө	36

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1. Тусгай зөвшөөрлийн газарзүйн солбицол	3
Хүснэгт 2. Хөрс хуулах ажлын төлөвлөгөө.....	5
Хүснэгт 3. Ажиллах горим	6
Хүснэгт 4. Ил уурхайд орж ирэх усны тооцоо.....	8
Хүснэгт 5. Зардлын задаргаа	8
Хүснэгт 6. Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	10
Хүснэгт 7. Сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх	12
Хүснэгт 8. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	14
Хүснэгт 9. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	17
Хүснэгт 10. Нөхөн сэргээлт хийхэд ашиглах тоног төхөөрөмж.....	18
Хүснэгт 11. Хөрс хуулах ажлын зардал хэмжээ	18
Хүснэгт 12. Хөрс ачих ажлын зардал	19
Хүснэгт 13. Хөрс тээвэрлэх ажлын зардал	20
Хүснэгт 14. Хэлбэршүүлэх ажлын зардал	21
Хүснэгт 15. Шимт хөрсөөр хучих ажлын зардал	21
Хүснэгт 16. Нөхөн сэргээлтийн нийт зардал	23
Хүснэгт 17. Дүйцүүлэн хамгааллын ажлын төлөвлөгөө	24
Хүснэгт 18. Дүйцүүлэн хамгааллын итгэлцүүр	25
Хүснэгт 19. Дүйцүүлэн хамгааллын нийт зардлын хэмжээ	27
Хүснэгт 20. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө....	28
Хүснэгт 21. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	29
Хүснэгт 22. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	30
Хүснэгт 23. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө.....	31
Хүснэгт 24. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт ажил	32
Хүснэгт 25. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	35
Хүснэгт 26. Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө	36

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1. “Адуунчулуун” нэртэй талбайн байршлын зураг.....	3
Зураг 2. Захиргааны байр	6
Зураг 3. Засварын автограж	6
Зураг 4. Агаарын шугам, дэд станц	7

1. ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

1.1 Уурхайн үйл ажиллагаа явагдаж буй газрын засаг, захиргааны харьяалал

Адуунчулууны хүрэн нүүрсний ордын “Найинги” ХХК-ийн эзэмшдэг 1364 ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй 74.08 га талбай нь Дорнод аймгийн Хэрлэн сумын 8-р баг, Баянтүмэн сумын 4-р багийн нутаг дэвсгэрийг дамнан өмнөд уртрагийн $114^{\circ} 32'$, хойд өргөргийн $48^{\circ} 07'$ -ийн солбицолд оршдог. Тусгай зөвшөөрөлтэй талбайн 21.08 га нь Хэрлэн сумын 8 дугаар багт, 53.0 га нь Баянтүмэн 4 дүгээр багт тус тус хамаардаг.

Хүснэгт № 1 тусгай зөвшөөрөлтэй талбайн солбицол

№	Уртраг	Өргөрөг
1	$114^{\circ} 32' 32.33$	$48^{\circ} 07' 32.92$
2	$114^{\circ} 31' 52.34$	$48^{\circ} 07' 32.92$
3	$114^{\circ} 31' 52.34$	$48^{\circ} 08' 01.92$
4	$114^{\circ} 32' 32.33$	$48^{\circ} 08' 01.92$

Зураг №1 Талбайн зураг

1.2 Ангилал:

MV-1364A дугаартай ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй талбай нь одоогийн Адуунчулууны ил уурхайн ашиглалт явуулсан талбай ба зарим ашиглагдаагүй талбайг хамарч байгаа болно.

Манай компани “Дорнод бүсийн эрчим хүчний систем” ТӨҮГ-ийн Дулааны цахилгаан станцын эрчим хүчний нүүрс, болон бусад иргэн аж ахуйн нэгж байгууллагын нүүрсний хэрэгцээг бүрэн хангадаг.

2024 онд 850.000 мян.м³ хөрс хуулахаар төлөвлөсөн бөгөөд үүний дагуу 1 дүгээр улиралд багтаан бүх машин, механизмын их засвар болон урсгал засварын ажлыг хийж гүйцэтгэнэ. Ингэснээр 500 мян.тн нүүрс олборлох бөгөөд энэ нь 2024-2025 оны төлөвлөсөн 380 мян.тн нүүрсний нөөцийг бүрэн бэлтгэх юм.

1.2.1 Уулын бэлтгэл ажил

Ордын хөрсний чулуулгийг нь элс, хайрга, сул цементлэгдсэн элсэн чулуу, зарим үед тохиолдох шавраас бүрэлдэх бөгөөд хайгуул хийгдсэн талбайд жигд хэмжээгээр тархсан байна.

Адуунчулууны уурхайн хөрсний чулуулгийн бат бөхийн коэффициент $f < 4$ байх тул нүүрс болон хөрсний дийлэнх хувийг шууд ухаж ачна. Өмнөх жилүүдэд хүйтний саруудад улирлын чанартай хөлдсөн болон хатуу шаварлаг хөрсний давхаргыг ухаж ачихад бэлтгэсэн.

Ашиглалтын явцад хатуу шаврын үе шувтарч нимгэрсэн бөгөөд уг давхарга хөрсний дээд доголудад 2 хүртэлх метрийн зузаантай зарим үед тохиолддог. Хөрсний чулуулаг нь хүйтний улиралд дунджаар 3 м гүн хөлддөг.

1.2.2 Хөрс хуулалт, овоолго байгуулалт

Хөрс хуулах ажил нь Чулуулгийг бэлтгэх, Ухаж ачих, Тээвэрлэх гэсэн үндсэн технологитой байна. Хөрс хуулалтын ажлыг 3 дугаар сараас эхлүүлээд 11 дүгээр сарын 15-ны өмнө дуусгахаар төлөвлөсөн. Шимт хөрс түрэх ажлыг 4 дүгээр сард хийж гүйцэтгэх бөгөөд түрсэн хөрсөө тусгай зөвшөөрөлтэй талбайн баруун хойд хэсэгт овоолго үүсгэн хураана. Уулын ажлын 2024 оны төлөвлөгөөр хөрсний 3 доголд ажиллах бөгөөд 760 дугаар түвшинд 280 мян.м³, 750 дугаар түвшинд 300 мян.м³, 740 дүгээр түвшинд 270 мян.м³ хөрс тус тус хуулна.

2024 онд тэсэлгээний ажил хийгдэхгүй.

Хүснэгт №2 Хөрс хуулах ажлын төлөвлөгөө

№	Түвшин	Хэмжих нэгж	2024	II-улирал				III-улирал				IV-улирал			
				3 сар	4 сар	5 сар	дүн	6 сар	7 сар	8 сар	дүн	9 сар	10 сар	11 сар	дүн
1	Гор-760	мян. м ³	280	-	140	140	280		-	-	-	-	-	-	-
2	Гор-750	мян. м ³	300	-	-	-	-	100	100	100	300	-	-	-	-
3	Гор-740	мян. м ³	270	-	-	-	-	-	-	-	-	140	130	-	270
	Дүн	мян. м ³	850	-	140	140	280	100	100	100	300	-	-	-	270

Хөрс хуулалтын ажлын улмаас гарах хөрсний чулуулгийг уурхайн ашиглагдсан хоосон орон зайд дотоод овоолго үүсгэн хураана. Овоолгыг уурхайн баруун урд болон зүүн талын хоосон орон зайд байгуулж дүүргэлт хийхээр төлөвлөсөн. Хөрсний мөргөцгөөс дотоод овоолго хүртэл 1.25-1.5 км-ийн зайтай байх бөгөөд 50 тонны дампы ачаатай үедээ 15-20 км/цагийн хурдтай, хоосон үедээ 20-25 км/цагийн хурдтай байна.

1.2.3 Уурхайн ажиллах горим

Ил уурхайн ажилчид хоногт 2 ээлжээр, ээлжийн үргэлжлэх хугацаа 12 цаг байна. Уурхайн олборлолт болон хөрс хуулалтын ажлыг 3-р сараас 11-р сар хүртэл үргэлжлэхээр тооцов.

Хүснэгт №3 Ажиллах горим

Д/д	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Утга
1	Жилийн календарь хоног	хоног	365
2	Төлөвлөгөөт засварын хоног	хоног	18
3	Төлөвлөгөөт сул зогсолтын хоног	хоног	151
4	Жилд ажиллах бодит хоног	хоног	196
5	Жид ажиллах календарь цаг	цаг	8,760
6	Хоногт ажиллах ээлжийн тоо	-	2
7	Ээлжийн үргэлжлэх хугацаа	цаг	12
8	Хоногт ажиллах ээлжийн үргэлжлэх хугацаа	цаг	24
9	Жилд ажиллах бодит хугацаа	цаг	3,920
10	Техникийн бэлэн байдлыг тооцох коэффициент	-	0.76
11	Ээлж солилт (цайны цаг, түлш цэнэглэлт, тосолгоо, засвар үйлчилгээ)	цаг	1.0
12	Ээлж солилт	цаг	1.0
13	Хоногт ажиллах бодит цаг	цаг	20
14	Цаг ашиглалтын коэффициент	-	0.83

1.2.4 Уурхайн инженер хангамж, дэд бүтэц

Зураг №2 Захиргааны байр

Зураг №3 Засварын автограж

- Усан хангамж: Төвлөрсөн эх үүсвэрээс хангана.
- Цахилгаан хангамж: Төвлөрсөн эх үүсвэрээс хангана.

Уурхайн дэд бүтцийн бүтээн байгуулалттай холбоотой цахилгаан дамжуулах 600 м 6000 кв/т дамжуулах агаарын шугам, 630 кв/т трансформатор суурилуулах ажил ашиглалтын талбайд хийгдсэн.

Зураг №4 Агаарын шугам, дэд станц

➤ Дулаан хангамж: Төвлөрсөн эх үүсвэрээс хангана.

1.2.5 Уурхайн ус хангамж, усны хэрэглээ

Уурхайн гүний шүүрлийн ус нь “Монголын Алт МАК” ХХК-ийн 14892 ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй талбайд байрлах “Адуунчулуун” ХК-ийн зумпфэнд цугларч ЭЦВ8-25-125 насосоор хоногт дундажаар 14 цаг буюу 345,0 м³/хоног ус татан зайлуулж Хэрлэн сумын 8 дугаар багийн нутагт байрлах Баяннуурт шахагдаж байдаг.

Шүүрлийн ус шавхан зайлуулахдаа зумпфэнд хуримтлагдсан усаа өргөх насосоор шахдаг. Ус шавхалт нь тоолууртай, насосны хоногт ажилласан цаг зумфны насосчдын ажлын тэмдэглэл, насосны хүчин чадал, улирлын байдлаас хамааран доорхи байдлаар ажилладаг. Үүнд:

1. Намрын сүүл болон өвлийн -(11,12,1,2,3,4-саруудад) 10цаг/хоногт
2. Зуны - (6,7,8-саруудад) 20цаг/хоногт
3. Хаврын сүүл болон намрын дунд- (5,9,10-саруудад) 16цаг/хоногт

Насос жилд $5040 \text{ цаг} * 25 \text{ м}^3/\text{цаг} = 126\,000 \text{ м}^3/\text{жил}$ ус шавхан зайлуулна.

Ажилчдын унд, ахуйн зориулалтаар ашиглах усны хэмжээ 5000 м³ байхаар төлөвлөсөн бөгөөд өдөр тутам аймгийн төвөөс баллонтой цэвэр ус зөөвөрлөнө.

Уурхайн дотоод болон нүүрс тээврийн шороон зам усалгаанд 3000 м3 ус хэрэглэхээр төлөвлөсөн. Тухайн усыг “Адуунчулуун” ХК-ийн ус шүүрүүлэх зумфпнээс 20 м3-ийн багтаамжтай машинаар усаа авч тоосжилт дарах, нүүрсний халалт уугилттай хэсгийг усална. .

2024 онд нийт 100,000 м3 ус хэрэглэхээр төлөвлөсөн бөгөөд үүний зардал болон төлбөрт 12,800,000 төгрөгийг төсөвлөсөн. Энэ усны хэрэгцээ нь зуны улиралд нүүрсэнд халалт, уугилт болон их хэмжээний гал гарсан тохиолдолд нэмэгдэх боломжтой. Нүүрсний ус агуулсан давхаргад туршилтын шавхалт явуулж, уурхайд орж ирэх усны тооцоо, гидрогеологийн үндсэн үзүүлэлтүүдийг тооцсон байна.

Хүснэгт №4. Ил уурхайд орж ирэх усны хэмжээ

Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Хэмжээ
Ил уурхайн ордын хэмжээнд орж ирж болох гүний усны дундаж хэмжээ	м3/цаг	203.8
Хур тунадасаар ил уурхайд хамгийн их огцом орж ирэх усны хэмжээ	м3/цаг	1006.5

1.2.6 Хог хаягдал

Төслийн талбайгаас гарах хатуу хог хаягдлыг хог хаягдлын цэгт цуглуулан авч Хэрлэн сумын Чойбалсан хөгжил ОНӨҮГ-тай гэрээ байгуулсны үндсэн дээр хог хаягдлыг нэгдсэн цэг рүү ачуулна. Хог хаягдлын цэгийг байгуулахдаа хатуу, шингэнээр нь ялган хаяж байхаар төлөвлөсөн бөнөөд ингэхдээ мөн дахин ашиглагдах, эс ашиглагдахаар нь ялгаж байна.

1.3 Төслийн 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардал

Хүснэгт №5 Зардлын задаргаа

№	Хийгдэх ажил	Зардал төг
1.1	Нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ /технологийн зөв шийдэл/	2.623.800
1.2	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	
2.1	Техникийн нөхөн сэргээлт	18.061.200
2.2	Биологийн нөхөн сэргээлт	6.240.000
3	Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ	13.613.000
4	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээ	-
5	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээ	-
6	Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	662.000
7	Ахуйн болон аюултай хог хаягдал	1,700.000
8	Тухайн жилийн орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөрийн нийт төсөв	2.200.000

9	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалт	4.000.000
10	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах	900.000
	Дүн	50.000.000

2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

2.1 Байгаль орчин

2.1.1 Уул зүй: Адуунчулууны ордын район нь зүүн урагш ба хойшоо аажмаар намссан сул дов толгодорхог тал бөгөөд хүрээлэн байгаа хөндийнүүдэд Баяннуур, Цайдам нуур, Шүүтийн тойром, зэрэг давст нуурууд байдаг. Эдгээр нууруудын усны түвшиний үнэлэхүй өндөр 713,0-738м байна. Орд нь доворхог налуу гадаргуутай.

2.1.2 Уур амьсгал: Уг район нь эх газрын эрс тэс уур амьсгалтайгаас гадна агаарын их хуурайшилттай тул хур тунадас бага унадаг. Өвөлдөө хүйтэн, салхитай хурд бага, агаарын чийгшилт харьцангуй их, агаар мандлын доод хэсэгт температурын инверс тогтдог зэрэг онцлогтой. Цаг уурын эрс өөрчилттэй. Агаарын температур хоногийн болон улирлын хэлбэлзэл ихтэй байдаг. Өвлийн улиралд нь хөрс нь 3 метр хүртэл хөлддөг. Адуунчулууны орд газарт 144.0-315.9 мм хур тунадас унадаг бөгөөд 7,8 сард хамгийн их хур тунадастай. Жилийн дундаж температур цельсийн 0.4°. Агаарын чийгшлийн хэмжээ 54-74% жилийн дундаж 65% байна.

2.1.3 Ус зүй: Адуунчулууны ордын район нь зүүн урагш ба хойшоо аажмаар намссан сул дов толгодорхог тал бөгөөд хүрээлэн байгаа хөндийнүүдэд Баяннуур, Цайдам нуур, Шүүтийн тойром, зэрэг давст нуурууд байдаг. Эдгээр нууруудын усны түвшний үнэмлэхүй өндөр 713,0-738 м байна. Орд нь доворхог налуу гадаргуутай. Районы хэмжээнд усан сүлжээ сул хөгжсөн ба гол төлөв гадагшаа урсгалгүй хотгоруудад цутгадаг түр зуурын жижиг горхиуд байдаг. Ордоос урагш 8 км зайтай урсан өнгөрдөг Хэрлэн гол нь тухайн районы ганц байнгын урсгал ус юм.

2.1.4 Ургамал: Тус сумын нутаг ботаник газар зүйн мужлалтаар дээгүүр, Монголын хээрийн тойргийн Нялгын районд хамаарна. Уулын хээрт. Цахилдаг, алаг өвст, хиаг-хялганат, бужмаг, хонгорзул, улалж, бут бударгана, харгана, халгай, буурцагт өвсний төрөл зонхилно. Тал хээрт: Үетэн хялганат, хазаар өвс, хиаг-хялганат, шарилж, лууль, дэрс болон амт чанар, шимт сайтай үетэн, буурцагт, алаг өвсний

төрлийн ургамал зонхилно. Мөн гол, булаг, нуур тойрмын хөвөөгөөр хиаг, хазаар өвс, салхин ерхөг, дэрс, харгана, адамсын агь, хэрс зэрэг ургамал ургадаг ба сумын урд говирхог талаараа таана, мангир, хөмүүл, ерхөг, үетэн хялганат, алаг өвс, жижиг бутан үетэн, ботуульт ургамал зонхилон ургадаг байна.

2.1.5 Агнуурын ан амьтан: Үнэг, хярс, бор туулай, цагаан зээр зэрэг ан амьтан элбэг тааралдах ба сүүлийн жилүүдэд байгалийн хувьсан өөрчлөлт, хүний буруутай үйл ажиллагааны улмаас тарвага, цагаан зээр зэрэг агнуурын ан амьтад эрс ховордсон байна. Жигүүртэн шувуу: Энэ төрлийн шувуудаас Хэрлэн сумын нутаг дэвсгэрт бүх төрлийн начин шонхор, хээрийн болжмор зэрэг шувууд байдаг.

2.2 Хүн ам, эдийн засаг, зам харилцаа:

2.2.1 Хэрлэн сум нь 65000 хавтгай дөрвөлжин км нутагтай, Хэрлэн голын хоёр талд Матад, Булган, Баянтүмэн, Чойбалсан сумтай хиллэдэг. Засаг захиргааны үндсэн нэгж 11 багтай, 46000 хүн амтай, 12400 өрхтэй, 120000 толгой малтай. Үүнээс тэмээ 330, адуу 16000, үхэр 15600, хонь 54000, ямаа 34000 байна. Аж үйлдвэр, худалдаа үйлчилгээ, боловсрол соёл, эрүүл мэнд, хувийн хэвшлийн 600 гаруй аж ахуйн нэгж тус суманд үйл ажиллагаа явуулдаг. Чойбалсан хот нийслэлээс 656 км алслагдсан бөгөөд д.т.д 700м өндөрт оршдог.

3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Адуунчулуун уурхайгаас нүүрс олборлох төслийн БОНБНУ-ээр төслийн гол болон болзошгүй нөлөөллийг дараах байдлаар тодорхойлсон байдаг

Хүснэгт №6 БОННУ-ээр тогтоосон төслийн гол ба болзошгүй нөлөөлөл

№	Байгаль орчны үзүүлэлт	шууд	шууд бус	өөрөө	богино хугацааны	урт хугацааны	буцаж нөлөөлөх	буцалтгүй	сул хүчтэй	дунд хүчтэй	хүчтэй
1. Байгалийн төрөл зүйлийн өөрчлөлт											
1	Газрын доорх урсацын өөрчлөлт		x			x		x	x		
2	Гадаргын усны урсацын өөрчлөлт			x							
3	Ургамлын бүтцийн өөрчлөлт	x			x			x		x	
4	Хөрсний элэгдэл, эвдрэл	x			x	x				x	
5	Геологийн тогтоцын өөрчлөлт	x			x					x	

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ-2024

6	Зэрлэг амьтдын орон зай		x	x	x			x		x
7	Уур амьсгалын (бичил) өөрчлөлт		x						x	
2. Байгалийн нөөцийн ашиглалт										
8	Газрын гадаргын нөөц баялаг		x		x			x		x
9	Бэлчээрийн талбай талхлагдахаас сэргийлэх	x				x				x
10	Эрдэс түүхий эд, нөөц	x								x
11	Эрчим хүчний нөөц									
3. Байгаль орчны чанарын өөрчлөлт										
12	Ундны усны чанар, хэмжээ		x		x			x		x
13	Газрын доорх усны чанарын өөрчлөлт		x		x				x	
14	Урсгал усны хэрэглээ	x			x				x	
15	Агаарын бохирдол	x				x				x
16	Хөрсний эвдрэл бохирдол	x			x					x
17	Хорт бодис усаар дамжин хүн, амьтанд нөлөөлөх		x		x				x	
18	Дуу, чимээ шуугианы нөлөөлөл	x			x					x
4. Байгалийн өнгө төрх, түүх соёлын дурсгалт зүйл, археологи, палентологийн олдвор										
19	Байгалийн үзэсгэлэнт төрх өөрчлөгдөх	x				x				x
20	Ландшафтын хэлбэр, өнгө өөрчлөгдөх	x				x				x
21	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт нөлөөлөх									
22	Түүх соёлын дурсгалт зүйлд нөлөөлөх									
23	Археологи, палентологийн олдворт нөлөөлөх									
5. Нийгэмд үзүүлэх нөлөөлөл										
24	Дэд бүтцийн хөгжилд нөлөөлөх	x				x				x
25	Үйлчилгээний салбарын үйл ажиллагаанд нөлөөлөх	x				x				x
26	Хүн амын орлого нэмэгдэж өөрчлөгдөх		x			x		x		
27	Хүн амын тоо нэмэгдэх		x			x				
6. Эдийн засаг, байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөлөл										
28	Хувийн өмчийн болон татварын орлого өөрчлөгдөх	x				x				x
29	Орон нутгийн орлого нэмэгдэх	x				x		x	x	
30	Ядуурлыг бууруулахад дэмжлэг болох		x			x		x	x	
31	Ажлын байр нэмэгдэх	x				x				x
32	Улирлын чанартай эрэлт хэрэгцээ нэмэгдэх	x				x				x
33	Хүн амын эрүүл мэндэд нөлөөлөх		x		x				x	
34	Газар тариалан, мал аж ахуйд нөлөөлөх		x			x			x	
7. Бусад нөлөөлөл										

35	Шороон зам харилцаа, хогийн цэгийн ажлын машин механизмын хөдөлгөөн шилжилтээс үүдэх хөрсний эвдрэл	x			x						x
36	Ахуйн хог, хаягдал, хогийн цэгийн ариутгал муугаас эвгүй үнэр гарах, шавьж үржих	x									x
Дүн		19	12	2	13	16	0	8	9	17	3

3.1 Байгалийн төрөл зүйлийн өөрчлөлт:

Адуунчулуун нүүрсний ордыг ашиглах талаар байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсэг болох геологийн тогтоц, хөрс, ургамалд шууд нөлөөлж эдгээр нь богино хугацаанд, хүчтэй болон дунд хүчтэй эрчмээр нөлөөлнө. Уг төслийг байгуулах үед тээврийн хэрэгслийн зам, машин техникийн шатахуун тослох материалыг асгах, хог хаягдал ил задгай хаях зэрэг нь хөрсийг бохирдуулах нөлөө гарч болзошгүй. Мөн салхи ихтэй улиралд ордоос чулуу, материал ашиглах, бэлдэх үе шатуудад шороо тоос босч агаар орчныг бохирдуулах нөлөөлөл гарч болно. Хөрс элэгдэл эвдрэлд өртөн дагтаршиж ургамлан бүрхэвчийн бүтэц өөрчлөгдөх, малын бэлчээр нутаг хумигдах зэргээр сөрөг нөлөөлөл үзүүлнэ. Гэвч эдгээр нь төслийн барилга байгууламж баригдах хугацаанд үзүүлэх сөрөг нөлөө бөгөөд авто зам баригдсаны дараа бэлчээр талхлагдахаас сэргийлэгдэх зэргээр байгаль экосистемийн урт хугацааны эерэг нөлөөлөл бий болгоно.

3.1.1 Агаарын чанар: Адуунчулуун нүүрсний ордыг ашиглах үед материал тээвэрлэх, уурхайн дотоод тээвэрлэлт, хөрс хуулах үед тоос, дуу чимээ гарч орчны агаарын чанарт сөрөг нөлөө үзүүлж байна. Үүнийг зам дагуу услаж тоосжилтыг бууруулах арга хэмжээ авч ажиллана.

3.1.2 Хөрс, ургамлан бүрхэвчийн элэгдэл, эвдрэл: Адуунчулуун нүүрсний ордыг ашиглах байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсэг болох геологийн тогтоц, хөрс, ургамалд шууд нөлөөлж эдгээр нь богино хугацаанд, хүчтэй болон дунд хүчтэй эрчмээр нөлөөлнө. Төслийн үед хөрс, ургамлан нөмрөг шууд өртөнө. Мөн зам байгуулах болон тээврийн хэрэгслийн зам, машин техникийн шатахуун тослох материалыг асгах, хог хаягдал ил задгай хаях зэрэг нь хөрсийг бохирдуулах нөлөө гарч болзошгүй.

Хүснэгт №7. Сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх

№	Байгаль орчны бүрэлдэхүүн	Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Нөлөөллийн ангилал, хамрах хүрээ
1	Хөрс	Хөрс хуулах	3 га талбай ахилтанд өртөх ба шимт хөрсийг тусад нь хуулна
		Овоолго байгуулах	Хөрс хуулалтаас гарах 850 мян.м3 уулын цулыг дотоод хураана

		Тээвэрлэлт	Уурхайн дотоод 1 км замаар тээвэрлэнэ. ДЦС хүртэл хатуу хучилттай замтай болно
		Үерийн хамгаалалтын далан суваг сэргээх	Хуучин далангуудыг сэргээх тул шинээр газар өртөхгүй
		Хөрсний бохирдол үүсэх	Хог хаягдлыг зориулалтын цэгт хаяхгүй байх, техникийн засвар үйлчилгээг замбараагүй хийснээс хөрс бохирдож болзошгүй
2	Агаар	Тоосжилт үүсэх	Тээвэрлэлт, хуурайшилт, салхи ихтэй үед тоосжилт үүснэ
		Нүүрсний шаталт	Болзошгүй нөлөөлөл бөгөөд богино хугацаанд түр бохирдуулна
		Хогийн цэгийн ариутгал	Хог хаягдлыг тогтмол зайлуулахгүй, ариутгал хийхгүй тохиолдолд эвгүй үнэр гарах, ялаа шавьж үржиж халдварт өвчин гарч болзошгүй
3	Ус	Гадаргын ус	Гадаргын усанд нөлөөлөл үзүүлэхгүй
		Газрын доорх ус	Уурхайн гүний усыг шавхана
4	Ургамал	Ургамлын нөмрөг устах	3 га талбайн ургамлан нөмрөг хөрс хуулалтанд өртөнө
		Ургамлан нөмрөг доройтох	Зохион байгуулалтаас шалтгаалж бэлчээр талхлагдаж, тоосонд дарагдаж болзошгүй
5	Амьтан	Шувууд болон зэрлэг амьтад	Уурхайн ойр орчимд шувуудаас өөр зэрлэг амьтан ховор тул сөрөг нөлөөлөл бага байна

4. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ, ХАМРАХ ХҮРЭЭ

4.1 Гол зорилт:

Төслийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний үндсэн зорилго нь төслийг хэрэгжүүлэх явцад үүсэх бүхий л сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээг төслийн хэрэгжилтийн хүрээнд авч үзэн, холбогдох зардлыг бодитоор төлөвлөх, улмаар энэхүү төлөвлөгөөг төсөл хэрэгжүүлэгч дагаж мөрдсөнөөр байгаль орчин, нийгмийн хамгааллын үүргээ хангах нөхцлийг бүрдүүлэх юм.

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний үндсэн зорилгыг хангахын тулд төсөл хэрэгжүүлэгчийн санхүүгийн чадавхын хүрээнд нийгмийн хариуцлагыг өндөржүүлэхэд чиглэсэн дараах зорилтыг хангана. Үүнд:

- БОМТ-нд тусгасан ажлын дараалал, түүнийг хийж гүйцэтгэснээр хүрэх үр дүнг нөхөн сэргээлтэнд тавих шаардлагын хэмжээнд хүргэх

- БОМТ-ний хэрэгжилтийг төсөл хэрэгжүүлэгч өөрөө болон орон нутгийн оршин суугчдын зүгээс хэрхэн хянаж, харилцан хамаарал бүхий бодит үр дүнд хүрэх
- БОМТ-г зохих ёсоор хэрэгжүүлснээр төсөл хэрэгжүүлэгчийг хөндлөнгийн хяналт, шалгалтад бэлэн байлгах зэрэг нөхцлүүдийг тодорхойлох

4.2 Хамрах хүрээ:

Адуунчулуун уурхайн MV-1364А ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл бүхий талбайд явагдаж байгаа үндсэн олборлолтын үйл ажиллагааны БОННУ-г холбогдох хууль, журмын дагуу БОАЖЯ-аар батлуулсан. Уурхайн 2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг нэгтгэсэн болно.

5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ

5.1 Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Хүрээлэн буй орчны агаарын чанар, гадаргын ба газрын доорх ус, хөрсөн бүрхэвч, газрын хэвлий, ургамлан нөмрөг, амьтны аймагт нөлөөлж буй аливаа сөрөг нөлөөллийг бууруулахын тулд дараах арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлнэ.

Хүснэгт №8 Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	Агаарын чанар	Уурхайгаас "ДБЭХС" ТӨХК хүртэл 7.6 км авто замын хатуу хучилтгүй 2 км шороон замыг тогтмол услах	Зам дагуух ургамлан нөмрөг	мг/м ³	40,000	4	160,000	Улиралд 1 удаа жилд 4 удаа агаарын чанарын шинжилгээ хийлгэнэ.	MNS4048:1988
		Нүүрс тээвэрлэх явцад хүнд даацын автомашинаас нүүрс унагахгүйн тулд автомашины хучлагыг жил бүр шинэчилнэ	Нүүрс тээврийн зам дагуу	Ком	124,000	8	992,000	Жилд 1 удаа	"Агаарын тухай" хууль; MNS 4585:2007 "Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага" -
		Уурхайн тоосжилтыг бууруулах ажлыг нэмэгдүүлэх, ачилтын талбайг услах	Дотоод зам, нүүрс ачилтын талбай	мг/м ³	-	-	-	Өдөр бүр	MNS4048:1988
2	Гадаргын ба газрын доорхи усны нөөц	Уурхайн шүүрлийн усыг бохирдуулахгүй байх, зохистой ашиглах	Газрын гүний усыг бохирдуулах	мг/л	74,500	4	298,000	Улиралд 1 удаа жилд 4 удаа шүүрлийн усанд шинжилгээ хийлгэнэ.	MNS4943:2011

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ-2024

3	Хөрсөн бүрхэвч	Уулын ажилд өртөх шимт хөрсийг хадгалах	Уулын ажлын үйл ажиллагааны хүрээнд хуулсан шимт хөрсний ойр орчмын ургамлан нөмрөг	мк/гр	456,900	1	456,900	Жилд 1 удаа хүнд агро-химийн шинжилгээ хийлгэнэ.	MNS5916:2008
4	Газрын хэвлий	Химийн болон нефтийн бүтээгдэхүүнээр газрын хэвлий бохирдуулахаас сэргийлэх	Газрын хэвлий ба түүний орчин	мк/гр	80,000	2	160,000	Жилд 2 удаа хүнд элементийн шинжилгээ хийлгэнэ.	MNS5916:2008
5	Ургамлан нөмрөг	Олон салаа зам гаргахгүй тогтсон маршрутаар явах,	Ашиглалтын талбай болон "ДБЭХС" ТӨХК-рүү нүүрс тээвэрлэх замын дагуух	мк/гр	456,900	1	456,900	Жилд 1 удаа ургамлан нөмрөгт шинжилгээ хийлгэнэ.	MNS5917:2008
		Ашиглалтын талбайд ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлж олон настын холимог үр тарьж ургамалжуулах	Уурхайн нэвтрэх болон авто гражийн үүдний хэсэгт	мк/гр	-	-	-	Жилд 1 удаа ургамлан нөмрөгт шинжилгээ хийлгэнэ.	MNS5917:2008
6	Амьтны аймаг	Уулын ажлыг ан амьтдад аюулгүй байхаар явуулах	Тусгай зөвшөөрөлтэй талбайн хүрээнд	ком	100.0	1	100.0	Хашаалах	Аюулгүй ажиллагаа
	Нийт						2.623.8		

Уурхайн ус шүүрүүлэх зумпийн усанд хяналт шинжилгээ хийх боломжтой.

Ил уурхайгаас хуулах хөрсийг ашиглагдсан орон зайд дүүргэлт хийх, уурхайн хажууг хэлбэршүүлэн овоолох замаар дотоод овоолго үүсгэнэ. Ашиглалт явагдаж дууссаны дараа дотоод овоолгын талбайг хэвгийжүүлж техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийнэ.

5.1.1 Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах: -

- Машин техникээс ялгарах хорт хийн агууламжийг тогтмол хянаж, утаа ихээр гаргаж буй машин механизмыг үйл ажиллагаанд ашиглахгүй байх засвар үйлчилгээ хийх
- Уурхайн авто замуудыг дулааны улиралд болон тоос ихээр босох үед усалгаа хийж чийгшүүлэх зэрэг арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх, 10 м/с-ээс дээш салхитай үед газар шорооны ажил хийхгүй байх

- Уурхайн ажлын талбай, дотоод шороон замыг үйл ажиллагааны туршид усаар чийглэж байх, зарцуулсан усны бүртгэл хөтлөх
- Шаардлагагүй олон салаа зам гаргахгүй байх, тогтсон маршрутаар тээврийн хэрэгслийг зорчуулж байх
- Зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс давсан хий, бохирдуулах бодис ялгаруулж буй машин механизм, техник төхөөрөмж хэрэглэхийг хориглох

5.1.2 Газрын гадарга болон газрын хэвлийд үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах:

- Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрсний хуулалт, хадгалалт, овоолгыг стандартын дагуу хийх
- Хөрсний овоолгыг салхинд хийсэж, тоос шороо дэгдэхээс урьдчилан сэргийлж, тэгшилж, нягтруулах, хэлбэржүүлэх
- Барилга байгууламж барих болон ямар нэгэн дэд бүтцийг байрлуулахаас өмнө өнгөн хөрсийг хуулж, овоолго үүсгэн хадгалах

5.1.3 Хөрсөн бүрхэвчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах:

- Шимт хөрсний овоолгыг салхинд хийсэх, усанд автах, хужиртах, хатуу биет, чулуу, барилгын болон бусад хаягдалд дарагдаж бохирдохоос хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх
- Хоёр жилээс дээш хугацаагаар хадгалах шимт хөрсний овоолгын дээд гадаргуу, хажууг хэлбэршүүлж, олон наст өвслөг ургамал тарих
- Машин техникийн шатахуун, тос тосолгоо, гидравлик шингэний асгаралт, шүүрэлтийн хяналтыг тогтмол хийх
- Машин техникийн засвар үйлчилгээний талбай, ШТС болон бусад шаардлагатай талбайнуудыг цемент, хөрсөнд бохирдол нэвчүүлэхгүй байх бусад материалыг ашиглах

5.1.4 Газрын доорх усанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах:

- Шүүрлийн усыг зайлуулах насос болон тоног төхөөрөмжид усны тоолуур суурилуулах
- Засварын газар болон тоног төхөөрөмжийн сольсон шатах тослох материал хадгалах талбай зэргийг үл нэвчүүлэх геомембраныг ашиглах тохижуулах
- Хур тунадасны ус ялангуяа хүчтэй аадар борооны үед шатах тослох материал болон ахуйн хаягдал хогийг урсган ойр орчмын усан орчин, сайрын голдиролд орж бохирдуулах нөхцөл үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх

- Үйлдвэрлэл явуулах талбайг аль болох бага, цомхон байхаар төлөвлөж, байгалийн ургамал, хөрсөн бүрхэвчийн унаган төрхийг хангах тал дээр онцгой анхаарах

5.1.5 Амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах:

- Хууль бус агнуур хийх, амьтны үр зулзага, үүр өндгийг сүйтгэх зэрэг зөрчлийг гаргуулахгүй байх
- Уулын малталт, овоолгыг зэрлэг амьтдад аюулгүй байхаар байрлуулах

6. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт №9 Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

№	Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Техникийн нөхөн сэргээлт	2 га талбайд нөхөн сэргээлт хийнэ	га	2	9,030,600	18,061,200	2024 оны 4-10 сар	Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанаас эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт MNS5917:2008
2	Биологийн нөхөн сэргээлт	1 га талбайд нөхөн сэргээлт хийнэ	га	1	6,240,000	6,240,000	2024 оны 4-10 сар	Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт MNS5914:2008
3	Татан буулгах, хаалтад бэлтгэх	-	-	-	-	-	-	-
	Нийт			4	15,270,600	24,301,200		

6.1 Техникийн нөхөн сэргээлт

Шимт хөрсний овоолго хадгалалтын явцад ялзмагийн агууламж 2%-иас багагүй уусмалын орчин (Ph) 6.5-7.8 байх нөхцлийг бүрдүүлэн овоолгыг 37 градусын налуутай, 5-10 метр өндөртэйгээр үер борооны ус салхины эвдрэл, элэгдэлд орохооргүй байхаар байрлуулан хадгална гэж тооцсон.

2024 онд тусгай зөвшөөрөлтэй талбайн баруун урд хэсэгт 2 га талбайд техникийн нөхөн сэргээлт хийнэ. Мөн дотоод овоолгын хажуугийн налууг зохих хэмжээнд оруулж дахин хэлбэржүүлэлтийн ажил хийнэ.

2024 онд 3 га талбай ашиглалтанд өртөх бөгөөд уурхайн ахилтад шинээр өртөх талбайн 9000 м³ шимт хөрс хуулж тусад нь овоолж хадгалах ба уурхайн баруун урд байрлах биологийн нөхөн сэргээлт хийх талбайд ашиглана. Хөрс хуулалтаас гарах 850.000 м³

уулын цулыг зөөж дотоод овоолго байгуулан уурхайн ашиглагдсан хоосон орон зайг дүүргэнэ. Техникийн нөхөн сэргээлтийг дараах стандартуудын дагуу хийнэ.

- Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Нэр томъёо, тодорхойлолт MNS:5914:2008
- Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын ангилал MNS:5915:2008
- Газар шорооны ажлын үед шимт хөрс хуулалт, хадгалалт MNS:5916:2008

Хүснэгт №10 Нөхөн сэргээлт хийх ажилд ашиглах тоног төхөөрөмж

№	Техникийн нэр		тоо ширхэг	хэмжих нэгж	хэмжээ	ээлжийн бүтээмж м3	түлш зарцуулалт мото/цаг
	марк	төрөл					
1	Экскаватор	XCMG	1	м3	5	4000	60
2	Утгуурт ачигч	Foton lovol	1	м3	3		20
3	Автосамосвал	XCMG	4	м3	25	4000	120
4	Бульдозер	XCMG	1	м3	4.5		30

Техникийн нөхөн сэргээлтийн ажилд ашиглалтанд өртөх 3 га талбайн шимт хөрс хуулах, 2 га талбайг хэлбэршүүлэх, 1 га талбайд биологийн нөхөн сэргээлт хийж шимт хөрсөөр хучих зэрэг ажлууд орно.

Жич: Нөхөн сэргээлт хийхээр төлөвлөсөн газрын байршлын зураг, солбицлыг харуулсан зургийг хавсаргав.

3 га талбайн шимт хөрсийг хуулах, ачих, тээвэрлэх ажлын зардал:

Нийт хуулах шимт хөрсний хэмжээ:

$$V_{\text{шх}} = S_{\text{шх}} * 10^4 * h_{\text{шх}} * K_c = 2.6 \text{га} * 10000 \text{м}^2 * 0,3 \text{м} * 1,05 = 9000 \text{м}^3$$

$V_{\text{шх}}$ - нийт хуулах шимт хөрсний эзэлхүүн м3

$S_{\text{шх}}$ - шимт хөрс хуулах талбай 3 га

$h_{\text{шх}}$ - шимт хөрс хуулах үеийн зузаан 0,3 м

K_c - ухаж ачих тээвэрлэх үеийн шимт хөрсний сийрэгжилтийн коэффициент 1,05

Хүснэгт №11 Бульдозероор 3,0 га талбайн шимт хөрс хуулах ажлын зардал

№	Зардлын нэр	Томъёо	Тайлбар
1	Нийт ажиллах хугацаа	$T=64$	T- тухайн ажлыг гүйцэтгэх хугацаа, цаг 8 хоног, өдөрт 8 цаг, нийт 64 цаг

2	Түлш, ШТМ-ын зардал	$C_{дт} = T * T_{3ц} * 1.15 * P_{дт} = 64 * 30 * 1.15 * 2 = 3312$	С _{дт} - түлш, тосолгооны материалын хэрэгцээ, мян.төг Т _{3ц} - цагт зарцуулах түлшний норм 30л, 1.15- тосолгооны материалыг түлшний зарлын 15-иар тооцов, P _{дт} - 1 литр д/түлшний үнэ 4.0 мян.төг
3	Сэлбэг	$C_{сэ} = X_{Обульд} * K * t / T_k = 100900 * 0.05 * 64 / 2060 = 165.7$	С _{сэ} - сэлбэгийн зардал мян.төг X _{Обульд} - бульдозерийн анхны үнэ K- сэлбэг тооцох анхны үнэ 5%
4	Цалингийн зардал	$C_{ц} = T * Ц_{ц} = 64 * 5.68 = 363.52$	С _ц - цалингийн нийт зардал, мян.төг Ц _ц - машинист, жолоочийн цагийн тарифт цалин 5.68 мян.төг
5	НДШ	$C_{ндш} = C_{ц} * 0.13 = 363.52 * 0.135 = 49.07$	С _{ндш} - цалингийн сангийн 13.5%-иар бодно
6	Элэгдэл, хорогдлын зардал	$C_{эхш} = X_{Отех} * H_э * t / T_k = 100900 * 0.1 * 64 / 2060 = 313.47$	С _{эхш} - элэгдэл хорогдлын шимтгэл мян.төг H _э - элэгдэл хорогдлын шимтгэлийн норм, 10% T _k - уурхай ажилд ажиллах нийт хугацаа, 2060 цаг T- хөрсний үеийг хуулах, түрэх хугацаа
Нийт зардал мян.төг		$C_{нийт} = C_{дт} + C_{сэ} + C_{ц} + C_{ндш} + C_{эхш} = 3312 + 165.7 + 363.52 + 49.07 + 313.47 = 4203.76$	
1 м3 шимт хөрс хуулах өөрийн өртөг		$a = C_{нийт} / V = 4203.76 / 8190 = 0.513$	a- тухайн техникийн нэгж ажлыг гүйцэтгэх өөрийн өртөг мян.төг/м3

Хүснэгт №12 Утгуурт ачигчаар 3 га талбайн шимт хөрс ачих ажлын зардал

№	Зардлын нэр	Томъёо	Тайлбар
1	Цагийн бүтээл	$Q = 268.1$	Ээлжинд 2144.8 м3, цагт 268.1 м3 ажил хийнэ
2	Нийт ажиллах хугацаа	$T = 48$	T- тухайн ажлыг гүйцэтгэх хугацаа, цаг 6 хоног, өдөрт 8 цаг, нийт 48 цаг
3	Түлш, ШТМ-ын зардал	$C_{дт} = T * T_{3ц} * 1.15 * P_{дт} = 48 * 20 * 1.15 * 2 = 2208$	С _{дт} - түлш, тосолгооны материалын хэрэгцээ, мян.төг Т _{3ц} - цагт зарцуулах түлшний норм 20л, 1.15- тосолгооны материалыг түлшний зарлын 15-иар тооцов, P _{дт} - 1 литр д/түлшний үнэ

			4.0 мян.төг
4	Сэлбэг	$C_{сз} = X_{O_{ковш}} * k * t / T_k = 128000 * 0.05 * 48 / 2060 = 149.1$	$C_{сз}$ - сэлбэгийн зардал мян.төг ХОбульд- бульдозерийн анхны үнэ к- сэлбэг тооцох анхны үнэ 5%
5	Цалингийн зардал	$C_{ц} = T * Ц_{ц} = 48 * 8.52 = 408.96$	$C_{ц}$ - цалингийн нийт зардал, мян.төг Ц _ц - машинист, жолоочийн цагийн тарифт цалин 8.52 мян.төг
6	НДШ	$C_{ндш} = C_{ц} * 0.135 = 408.9 * 0.135 = 55.2$	$C_{ндш}$ - цалингийн сангийн 13%-иар бодно
7	Элэгдэл, хорогдлын зардал	$C_{эхш} = X_{O_{тех}} * N_3 * t / T_k = 128000 * 0.1 * 48 / 2060 = 298.25$	$C_{эхш}$ - элэгдэл хорогдлын шимтгэл мян.төг Нэ- элэгдэл хорогдлын шимтгэлийн норм, 10% Тк- уурхай ажилд ажиллах нийт хугацаа, 2060 цаг Т- хөрсний үеийг хуулах, түрэх хугацаа
Нийт зардал мян.төг		$C_{нийт} = C_{дт} + C_{сз} + C_{ц} + C_{ндш} + C_{эхш} = 2208 + 149.1 + 408.96 + 55.2 + 298.25 = 3119.51$	
1 м3 шимт хөрс хуулах өөрийн өртөг		$a = C_{нийт} / V = 3119.51 / 8190 = 0.38$	а- тухайн техникийн нэгж ажлыг гүйцэтгэх өөрийн өртөг мян.төг/м3

Хүснэгт №13 Автосамосвалаар 3 га талбайн шимт хөрсийг тээвэрлэх ажлын зардал

№	Зардлын нэр	Томъёо	Тайлбар
1	Тээвэрлэх рейсийн тоо	$n = Q / q_a = 8190 / 25 = 327.6$	ХСМГ-NXG576 дампын багтаамж 25 м3
2	Түлш, ШТМ-ын зардал	$C_{дт} = n * 2 * L * T_{3100} / 100 * 1.15 * P_{дт} = 327.6 * 2 * 1 * 20 / 100 * 1.15 * 2 = 301.39$	$C_{дт}$ - түлш, тосолгооны материалын хэрэгцээ, мян.төг Т _{3ц} - цагт зарцуулах түлшний норм 20л, 1.15- тосолгооны материалыг түлшний зардлыг 15-иар тооцов, P _{дт} - 1 литр д/түлшний үнэ 4.0 мян.төг
3	Сэлбэг	$C_{сз} = X_{O_{авто}} * k * t / T_k = 148000 * 0.05 * 48 / 2060 = 172.43$	$C_{сз}$ - сэлбэгийн зардал мян.төг ХОавто- машины анхны үнэ к- сэлбэг тооцох анхны үнэ 5%

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ-2024

4	Цалингийн зардал	$C_{ц} = T * Ц_{ц} = 48 * 5.68 = 272.64$	$C_{ц}$ - цалингийн нийт зардал, мян.төг $C_{ц}$ - машинист, жолоочийн цагийн тарифт цалин 5.68 мян.төг
5	НДШ	$C_{ндш} = C_{ц} * 0.135 = 272.64 * 0.135 = 36.8$	$C_{ндш}$ - цалингийн сангийн 13.5%-иар бодно
6	Элэгдэл, хорогдлын зардал	$C_{эхш} = X_{Оавто} * N_{э} * t / T_{к} = 148000 * 0.1 * 48 / 2060 = 344.85$	$C_{эхш}$ - элэгдэл хорогдлын шимтгэл мян.төг $N_{э}$ - элэгдэл хорогдлын шимтгэлийн норм, 10% $T_{к}$ - уурхай ажилд ажиллах нийт хугацаа, 2060 цаг T - хөрсний үеийг хуулах, түрэх хугацаа
Нийт зардал мян.төг		$C_{нийт} = C_{дт} + C_{сэ} + C_{ц} + C_{ндш} + C_{эхш} = 301.39 + 172.43 + 272.64 + 36.8 + 344.85 = 1128.11$	
1 м3 шимт хөрс хуулах өөрийн өртөг		$a = C_{нийт} / V = 1128.11 / 8190 = 0.138$	a - тухайн техникийн нэгж ажлыг гүйцэтгэх өөрийн өртөг мян.төг/м3

Хүснэгт №14 Бульдозероор 2.0 га талбайг хэлбэршүүлэх ажлын зардал

№	Зардлын нэр	Томъёо	Тайлбар
1	Тэгшлэх ажлын хэмжээ эзэлхүүн м3	$V_{пл1} = S_{нийт} * h * k_{с} = м3$ $V = 20000 * 1.15 * 1.05 = 24150 м3$	$V_{пл1}$ - тэгшлэх ажлын хэмжээ м3 $S_{нийт}$ - тэгшлэх талбай 20000 м2 h - тэгшлэх хөрсний зузаан 150 см $k_{с}$ - сийрэгжилт тооцох коэффициент 1.05
2	Бульдозерийн бүтээл м2/цаг	$S_{м} = 208.8$	24150 м3 хөрсийг хэлбэршүүлэхэд 19 хоног, 152 цаг ажиллана
3	Нийт ажиллах хугацаа	$T = 152$	T - тухайн ажлыг хийж гүйцэтгэх хугацаа, 19 хоног, өдөрт 8 цаг, 152 цаг
4	Түлш, ШТМ-ын зардал	$C_{дт} = T * T_{зц} * 1.15 * P_{дт} = 152 * 30 * 1.15 * 2 = 10488$	$C_{дт}$ - түлш, тосолгооны материалын хэрэгцээ, мян.төг $T_{зц}$ - цагт зарцуулах түлшний норм 30л, 1.15- тосолгооны материалыг түлшний зардлыг 15-иар тооцов, $P_{дт}$ - 1 литр д/түлшний үнэ 4.0 мян.төг
5	Сэлбэг	$C_{сэ} = X_{Оавто} * k * t / T_{к} = 100900 * 0.05 * 152 / 2060 = 372.3$	$C_{сэ}$ - сэлбэгийн зардал мян.төг $X_{Обульд}$ - машины анхны үнэ k - сэлбэг тооцох анхны үнэ 5%
6	Цалингийн зардал	$C_{ц} = T * Ц_{ц} = 152 * 5.68 = 863.36$	$C_{ц}$ - цалингийн нийт зардал, мян.төг $C_{ц}$ - машинист, жолоочийн цагийн тарифт цалин 5.68 мян.төг
7	НДШ	$C_{ндш} = C_{ц} * 0.135 = 863.36 * 0.135 = 166.5$	$C_{ндш}$ - цалингийн сангийн 13.5%-иар бодно

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ-2024

8	Элэгдэл, хорогдлын зардал	$S_{\text{эхш}} = X_{\text{Обульд}} * N_3 * t / T_k = 100900 * 0.1 * 15 / 2060 = 744.5$	Сэхш- элэгдэл хорогдлын шимтгэл мян.төг N ₃ - элэгдэл хорогдлын шимтгэлийн норм, 10% Тк- уурхай ажилд ажиллах нийт хугацаа, 2060 цаг Т- хөрсний үеийг хуулах, түрэх хугацаа
Нийт зардал мян.төг		$S_{\text{нийт}} = C_{\text{дт}} + C_{\text{сз}} + C_{\text{ц}} + C_{\text{ндш}} + C_{\text{эхш}} = 10488 + 372.3 + 863.36 + 166.5 + 744.5 = 12634.66$	
1 м3 шимт хөрс хуулах өөрийн өртөг		$a = S_{\text{нийт}} / V = 12634.66 / 24150 = 0.523$	а- тухайн техникийн нэгж ажлыг гүйцэтгэх өөрийн өртөг мян.төг/м3

Хүснэгт №15 Бульдозероор 2.0 га талбайг шимт хөрсөөр хучих ажлын зардал

№	Зардлын нэр	Томъёо	Тайлбар
1	Тэгшлэх ажлын хэмжээ эзэлхүүн м3, талбай м2	$V_{\text{пл1}} = S_{\text{нийт}} * h * k_c = \text{м3}$ $V = 20000 * 0.27 * 1.05 = 5670 \text{ м3}$	$V_{\text{пл1}}$ - тэгшлэх ажлын хэмжээ м3 $S_{\text{нийт}}$ - тэгшлэх талбай 20000 м2 h- тэгшлэх хөрсний зузаан 27 см k_c - сийрэгжилт тооцох коэффициент 1.05
2	Бульдозерийн бүтээл м2/цаг	$S_m = 200$	5670 м3 шимт хөрс хучих ажилд 3.5 хоног, цагт 200 м3 ажил хийнэ
3	Нийт ажиллах хугацаа	$T = 28.4$	T- тухайн ажлыг хийж гүйцэтгэх хугацаа, 3.5 хоног, өдөрт 8 цаг, 28.4 цаг
4	Түлш, ШТМ-ын зардал	$C_{\text{дт}} = T * T_3 * 1.15 * P_{\text{дт}} = 28.4 * 30 * 1.15 * 2 = 1959.6$	$C_{\text{дт}}$ - түлш, тосолгооны материалын хэрэгцээ, мян.төг T_3 - цагт зарцуулах түлшний норм 30л, 1.15- тосолгооны материалыг түлшний зардлыг 15-иар тооцов, $P_{\text{дт}}$ - 1 литр д/түлшний үнэ 4.0 мян.төг
5	Сэлбэг	$C_{\text{сз}} = X_{\text{Обульд}} * k * t / T_k = 100900 * 0.05 * 28.4 / 2060 = 69.55$	$C_{\text{сз}}$ - сэлбэгийн зардал мян.төг $X_{\text{Обульд}}$ - машины анхны үнэ k- сэлбэг тооцох анхны үнэ 5%
6	Цалингийн зардал	$C_{\text{ц}} = T * Ц_{\text{ц}} = 28.4 * 5.68 = 161.31$	$C_{\text{ц}}$ - цалингийн нийт зардал, мян.төг $Ц_{\text{ц}}$ - машинист, жолоочийн цагийн тарифт цалин 5.68 мян.төг
7	НДШ	$C_{\text{ндш}} = C_{\text{ц}} * 0.135 = 161.31 * 0.135 = 21.77$	$C_{\text{ндш}}$ - цалингийн сангийн 13.5%-иар бодно
8	Элэгдэл, хорогдлын зардал	$S_{\text{эхш}} = X_{\text{Обульд}} * N_3 * t / T_k = 100900 * 0.1 * 28.4 / 2060 = 139.1$	Сэхш- элэгдэл хорогдлын шимтгэл мян.төг N ₃ - элэгдэл хорогдлын шимтгэлийн норм, 10% Тк- уурхай ажилд ажиллах нийт хугацаа, 2060 цаг Т- хөрсний үеийг хуулах, түрэх хугацаа
Нийт зардал мян.төг		$S_{\text{нийт}} = C_{\text{дт}} + C_{\text{сз}} + C_{\text{ц}} + C_{\text{ндш}} + C_{\text{эхш}} = 1959.6 + 69.55 + 161.31 + 21.77 + 139.1 = 2351.33$	
1 м3 шимт хөрс хуулах өөрийн		$a = S_{\text{нийт}} / V = 2351.33 / 5670 = 0.415$	а- тухайн техникийн нэгж ажлыг гүйцэтгэх өөрийн өртөг мян.төг/м3

өртөг		
-------	--	--

6.2 Биологийн нөхөн сэргээлт

Манай компани нь тусгай зөвшөөрөлтэй талбайн баруун урд овоолгод 1 га талбайд биологийн нөхөн сэргээлт хийнэ. Нөхөн сэргээлтэд дагуурын өлөнгө, ерхөг, согоовор, царгас зэрэг олон наст ургамлын холимог үр тарина. Хуучин мод тарьсан газарт нэмж хайлаас, улиас зэрэг мод сөөг тарина.

Уурхайн биологийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг бэлчээрийн зориулалтаар хийж гүйцэтгэнэ. Биологийн нөхөн сэргээлтийн ажилд техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайг ургамалжуулахаас гадна хөрсийг бордох, сайжруулах, арчлах, услаж тордох ажлууд багтана.

Биологийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг дараах стандартуудын дагуу хийж гүйцэтгэнэ. Үүнд:

- Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS:5917:2008
- Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS:5918:2008

Биологийн нөхөн сэргээлтээр ургамалжуулах ажлыг зардлыг тооцоо.

$$Z_{ур} = S_{нс} * N_{ур-Р_{ур}} * Z_{ц} * T * N + Z_{ус} = 1 * 30 * 40 * 50 * 3 * 8 = 1,440 \text{ мян.төг}$$

$Z_{ур}$ - ургамалжуулах ажлын нийт зардал мян.таг

$S_{нс}$ - биологийн нөхөн сэргээлт хийх талбай 1 га

$N_{ур}$ - 1 га талбайд шаардлагатай ургамлын үрийн норм 30 кг

$P_{ур}$ - 1 кг ургамлын үрийн зах зээлийн үнэ 40 мян.төг

$Z_{ц}$ - нэг ажилчны нэгж хугацааны цалин, хоногт 50 мян.төг

T - ургамалжуулах ажлыг гүйцэтгэх хугацаа 3 хоног

N - шаардлагатай ажилчдын тоо 8 хүн

$Z_{ус}$ - Усалгааны ажлын зардал

Мод тарих ажлын зардлын тооцоо:

$$Z_{ой} = S_{нс} * N_{ой-Р_{мод}} * Z_{ц} * T * N + Z_{ус} = 1 * 300 * 7 * 50 * 10 * 8 = 8,400 \text{ мян.төг}$$

$Z_{ой}$ - ойжуулах ажлын зардал мян.төг

$S_{нс}$ - ойжуулах шаардлагатай талбай 1 га

Ной- шаардагдах модны тоо 300 ш

R_{мод}- нэгж модны зах зээлийн үнэ 7,0 мян.төг

Z_ц- нэг ажилчны өдрийн цалин 50 мян.төг

T- ойжуулалтаар ажиллах хоног 10 хоног

N- шаардлагатай ажилчдын тоо 8

Z_{ус}- усалгааны ажлын зардал

6.3 Нөхөн сэргээлтийн ажлын нийт зардал

Хүснэгт №16 Нөхөн сэргээлтийн нийт зардал

№	Гүйцэтгэх ажил ба зардлын төрөл	хэмжих нэгж	ашиглах техник	ажлын хэмжээ	нэгж зардал мян.төг	нийт зардал мян.төг
Техникийн нөхөн сэргээлт						
1	3 га талбайн шимт хөрс хуулах, ачих, тээвэрлэх	га	бульдозер	2.0	0.513	4203.76
		мян.м3	утгуурт ачигч	8190	0.38	3119.51
		мян.м3	автосамосвал	8190	0.138	1128.11
2	Бульдозероор 2.0 га талбайг хэлбэршүүлэх	мян.м3	бульдозер	13878	0.523	7258.49
3	Бульдозероор 2.0 га талбайг шимт хөрсөөр хучих	мян.м3	бульдозер	5670	0.415	2351.33
техникийн нөхөн сэргээлтийн зардлын дүн		мян.төг				18,061.200
Биологийн нөхөн сэргээлт						
4	1 га талбайг ургамалжуулах	га	гараар	1	1440	1440
5	Мод тарих	га	гараар	200	24	4800
биологийн нөхөн сэргээлтийн зардлын дүн		мян.төг				6,240.00
Нөхөн сэргээлтийн ажлын нийт зардлын дүн		мян.төг				24,301.200

7. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ гэж дүйцүүлэн хамгаалахаар тогтоогдсон газар нутагт сонгон авсан биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, сайжруулахад чиглэгдсэн хамгааллын менежментийн багц арга хэмжээ юм. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлсний үр дүнд тухайн газрын биологийн олон янз байдал хэвийн нөхцлөөс илүүтэй сайжирсан байх нь дүйцүүлэн хамгааллын эцсийн зорилго болно.

Энэ жил “Нөхөн сэргээлт- 2024” арга хэмжэний хүрээнд Хэрлэн сумын нутаг дахь эвдэрч эзэнгүй орхигдсон 2023 онд техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн газрыг үргэлжлүүлэн 2 га талбайг цэвэрлэж техникийн нөхөн сэргээлт хийхээр төлөвлөв. Энэхүү ажилд нийт ажиллах хүч болон 2 ш утгуурт ачигч, өөрөө буулгагч 3 ш техникийн нийт зардалд 13,613,000 төгрөгийг төсөвлөсөн.

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн санаачилсан “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөнд “НАЙНГИ” ХХК нэгдэж Дорнод аймгийн мод тарих хашаалсан газарт 500 ш чацарганы суулгац мод тарина.

Хүснэгт №17 Дүйцүүлэн хамгааллын ажлын төлөвлөгөө

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал мян, төг	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Эвдэрсэн газрын талбайг цэвэрдэх	Эвдэрсэн газарт техникийн нөхөн сэргээлт хийх	2 га газарт	1	13.613.0	13.613.0	2024 онд	Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт MNS:5914:2008
	Нийт				13.613.0	13.613.0		

Жич: Дүйцүүлэн хамгаалалт хийх газрын зургийг хавсралтаар оруулав.

7.1 Дүйцүүлэн хамгаалах шаардлагатай газрын хэмжээ

Төслийн нөлөөлөлд өртөх газрын хэмжээг тогтоосны дараагаар төслийн нөлөөллийг дүйцүүлэн хамгаалах шаардлагатай газрын хэмжээг тогтооно. Дүйцүүлэн хамгаалах шаардлагатай газрын хэмжээг тогтооход дараах хүчин зүйлүүдийг харгалзана. Үүнд:

- Экосистемийн ховор байдал
- Амьдрах орчны төрөл
- Экологийн эрүүл байдал
- Ландшафтын байршил
- Нөлөөллийн хугацаа

Дүйцүүлэн хамгаалах шаардлагатай газрын хэмжээг тогтоохдоо эдгээр хүчин зүйл тус бүрээр дараах хүснэгтэд харуулсан дүйцүүлэн хамгааллын итгэлцүүрийг ашиглана.

Хүснэгт №18 Дүйцүүлэн хамгааллын итгэлцүүр

Ангилал	Тодорхойлолт	Дүйцүүлэн хамгааллын итгэлцүүр
Амьдрах орчны ангилал		
Чухал	Экологийн бүс нутгийн үнэлгээгээр экологийн хувьд чухал гэж тогтоогдсон газрууд. Марксан программ тогтоогдсон анхны хувилбар болон давхцал үүссэний дахин боловсруулсан хувилбар орно	3
Хэвийн	Чухал болон өөрчлөгдсөн гэж тогтоогдсон газруудаас бусад	1.5
Өөрчлөгдсөн	ГЗМС дээр тогтоогдсон хүний үйл ажиллагааны нөлөөллийн индексийн утга 95%<бүхий газрууд	0.20
Экосистемийн ховор байдал		
Маш ховор	Эх газрын экосистемийн ангиллаар тухайн экологийн бүс нутаг ба био-газарзүйн мужлалын хэмжээнд <5% тархацтай	3
Ховор	Эх газрын экосистемийн ангиллаар тухайн экологийн бүс нутаг ба био-газарзүйн мужлалын хэмжээнд 5%<-<10% тархацтай	1.5
Хэвийн	Эх газрын экосистемийн ангиллаар тухайн экологийн бүс нутаг ба био-газарзүйн мужлалын хэмжээнд <10% тархацтай	0.20
Экологийн эрүүл байдал		
Сайн	ГЗМС дээр тогтоосон хүний үйл ажиллагааны нөлөөллийн индексийн утга бага байх 0%<50% бүхий газрууд	3
Дунд	ГЗМС дээр тогтоосон хүний үйл ажиллагааны нөлөөллийн индексийн утга 51%<94% бүхий газрууд	1.5
Муу	ГЗМС дээр тогтоосон хүний үйл ажиллагааны нөлөөллийн индексийн утга их байх 95%<бүхий газрууд	0.20
Ландшафтын байршил		
Чухал	Экологийн хувьд чухал ач холбогдолтой газруудын хилээс 20 км-ээс бага зайтай бол Нүүдлийн амьтдын шилжилт хөдөлгөөнд ноцтой саад учруулах	3
Дунд	Экологийн хувьд чухал ач холбогдолтой газруудын хилээс 20 км-50 км бага зайтай бол Нүүдлийн амьтдын шилжилт хөдөлгөөнд зарим талаар саад учруулах	1.5
Чухал бус	Экологийн хувьд чухал ач холбогдолтой газруудын хилээс 50 км-ээс хол зайтай бол Нүүдлийн амьтдын шилжилт хөдөлгөөнд саад учруулахгүй	0.20
Нөлөөлөл үргэлжлэх хугацаа		
>20 жил	Нөхөн сэргээлт бүрэн хийж дуусах хүртэл хугацааг оруулан тооцно	3
5-20 жил		1.5
>5 жил		0.20

7.2 Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг тодорхойлох

“Найнг” ХХК-ийн Адуунчулууны нүүрсний уурхайн байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний /БОННУ/ ажлын хүрээнд тооцоолсноор нийт

917 га талбайд дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлбэл зохино. Тус дүйцүүлэн хамгааллын ажлын хүрээнд Баянтүмэн сумын Засаг даргаас ирсэн саналын дагуу сумын төвийн хог хаягдлын цэгийн 2 га талбайн хог хаягдлыг түрж цэвэрлэнэ.

7.3 Дүйцүүлэн хамгааллын зардал

Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах арга хэмжээний төсөвт дараах зардлууд орно. Үүнд:

- Дүйцүүлэн хамгааллын нэмэлт судалгааны зардал (Er). Энэ нь тухайн жилийн дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах нэмэлт судалгааны шинжилгээний ажил
- Дүйцүүлэн хамгааллын арга хэмжээг төлөвлөх зардал (Eb) нь биологийн олон янз байдлын суурь судалгааны зардал ба дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг талуудын оролцоотойгоор төлөвлөх, төлөвлөгөөг холбогдох байгууллагаар батлуулах арга хэмжээний зардлууд орно.
- Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх зардал (Eo) нь тухайн газар нутагт хэрэгжүүлэх биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд тусгагдсан, хэрэгжүүлэх шаардлагатай менежментийн арга хэмжээг санхүүжүүлэх зардлаас бүрдэнэ.

$$E_o = S_o * (C * 1(1+r)^t)$$

E_o- Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний нэг жилийн зардал

S_o- Дүйцүүлэн хамгаалах шаардлагатай талбай (га)=917

C- Дүйцүүлэн хамгаалах нэг га-д ногдох зардал, C=5 т.н

(1+r)^t- Инфляци=1

$$E_o = 917 \text{ га} * 5 \text{ т.н} * 1 = 4585 \text{ т.н}$$

Нэгж талбайд дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх зардлыг 5 төлбөрийн нэгж гэж үзвэл төслийн нийт 917 га талбайн дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний нэг жилийн зардал 4585 төлбөрийн нэгж болж байна. Журмын дагуу 1 төлбөрийн нэгж нь 1 ам.доллартай тэнцүү гэж үзнэ. Дүйцүүлэн хамгааллын нэгж жилийн зардал=4585*2850төг=13,067,250.0 төгрөг байна.

Гүйцэтгэгч байгууллагын менежментийн зардал (Em) нь дүйцүүлэн хамгааллын нэмэлт судалгаа, дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөөг боловсруулах, хэрэгжүүлэх ажлыг гүйцэтгэх мэргэжлийн зөвлөх үйлчилгээний зардлаас бүрдэнэ. Энэ нь дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх зардлын 20%-иас хэтрэхгүй байна.

Дүйцүүлэн хамгаалах зардлын нийт хэмжээ

$$E_{total}=E_r+E_b+E_o+E_m$$

E_{total} - Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний жилийн нийт зардал

Хүснэгт №19 Дүйцүүлэн хамгааллын нийт зардлын хэмжээ

Д/д	Зардлын нэр	Зардлын хэмжээ мян.төг	Тайлбар
1	Er-Дүйцүүлэн хамгааллын нэмэлт судалгааны зардал	1000	Тусгай зөвшөөрөлтэй талбайн урд хэсгийг судлах
2	Eb- Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг төлөвлөх зардал	2000	ДХ-ыг төлөвлөхөд олон нийтийн оролцоог хангах, төлөвлөгөөг холбогдох байгууллагаар батлуулах арга хэмжээний зардал
3	Eo- Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх зардал	8.000.0	"MDT-Mitigation Design Tool" загварчлалаар тооцоолсон дүн
4	Em- Гүйцэтгэгч байгууллагын менежментийн зардал	2,613.0	Нэг жилийн зардал
Нийт зардал		13,613.0	

8. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төсөл хэрэгжүүлэх талбайн хүрээнд болон төслийн хамгийн их нөлөөлөл бүхий бүсэд суурин айл өрхүүд байхгүй тул одоогоор ямар нэг нүүлгэн шилжүүлэлт, нөхөн олговрын ажил төлөвлөгдөөгүй.

Хүснэгт №20 Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Нөлөөлөлд өртөх иргэд	Нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн өртөг, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Тусгай зөвшөөрөлтэй талбай болон хамгийн их нөлөөлөл бүхий бүсэд суурин айл өрх байхгүй	Ямар нэгэн арга хэмжээ төлөвлөөгүй	-	-	-	-	-	-
	Нийт							

9. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

2013 онд ШУА-ын археологийн хүрээлэнгийн баг археологийн хайгуул судалгаа хийсэн бөгөөд тус судалгаагаар уурхайн орчимд түүх соёлын дурсгалт зүйлс илрээгүй, палентлогийн олдвор байхгүй болохыг тогтоосон. Ашиглалтын явцад уурхайн орчинд түүх соёлын дурсгалт зүйлс, палентлогийн олдвор илэрвэл Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн дагуу шаардлагатай арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ. Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн:

8.9-д Хуульд өөрөөр заагаагүй бол түүх, соёлын дурсгалт зүйлийг олж илрүүлсэн этгээд энэ тухай холбогдох сум, дүүргийн Засаг даргын тамгын газарт 7 хоногийн дотор мэдэгдэнэ.

17.11-д Иргэн түүх, соёлын дурсгалт зүйлд аюул учирч байгаа, эсхүл учирч болзошгүй байдал олж илрүүлсэн бол энэ тухай холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд нэн даруй мэдэгдэх, боломжтой бол хамгаалах арга хэмжээ авах үүрэгтэй.

17.12-д Газрын хэвлийг ашиглах явцад түүх, соёлын дурсгалт зүйл илэрвэл газрын хэвлийг ашиглагч нь ажлаа зогсоож энэ тухай сум, дүүргийн Засаг дарга, цагдаагийн болон уг асуудлыг эрхэлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагад нэн даруй мэдэгдэнэ.

17.13-д Түүх соёлын үл хөдлөх дурсгалт зүйлийг соёл, шинжлэх ухааны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрөлгүйгээр хөдөлгөхийг хориглоно гэсэн заалтуудыг дагаж мөрдөж ажиллана.

Хүснэгт №21 Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Нөлөөлөлд өртөх түүх, соёлын өв	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8

1	Археологийн дурсгал	Тусгай зөвшөөрөлтэй талбайгаас археологийн ямар нэгэн илэрц илрээгүй	Үйл ажиллагааны явцад түүх, соёлын олдвор олдсон тохиолдолд хуулийн дагуу ажиллана	-	-	-	-	-
2	Палентологийн дурсгал	Тусгай зөвшөөрөлтэй талбайгаас палентологийн ямар нэгэн илэрц илрээгүй	Үйл ажиллагааны явцад түүх, соёлын олдвор олдсон тохиолдолд хуулийн дагуу ажиллана	-	-	-	-	-
Нийт								

10. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Компаний тусгай зөвшөөрөлтэй талбайд байгалийн болон үйл ажиллагааны улмаас үүсэх эрсдэлтэй нөхцөлд

1. Хүчтэй салхи, шуурганы талаарх сэрэмжлүүлэг мэдээг урьдчилан мэдэх
2. Болзошгүй аюул, гамшгийн үед цагийн байдлын талаар мэдээлэл цуглуулах, дамжуулах, холбоо харилцааны техник хэрэгслийг бэлэн байдалд байлгах
3. Гал унтраах хэрэгслийг байнгын бэлэн байдалд байлгах
4. Аюулт үзэгдлийн үед өөрийн болон бусдын эрүүл мэнд, амь насыг хамгаалах, аврах анхан шатны тусламж үзүүлэх мэдлэгтэй болгох
5. Сэрэмжлүүлэг мэдээг байнга хүлээн авч заавар, зөвлөмжийг биелүүлэх
6. Гэр, орон байрнаасаа гарахгүй байх
7. Гал түймрийн аюулаас болгоомжлох, шаардлагатай тохиолдолд цахилгааныг салгах
8. Замд зайлшгүй гарах тохиолдолд техникийн бүрэн бүтэн байдал, шатахууны нөөц, явах зам харгуй, жолоочийн туршлага, ур чадвар зэргийг харгалзан үзэх
9. Хохирол гарсан болон өөрт байгаа мэдээллийг холбогдох байгууллагад мэдээлэх
10. Уурхайн байрлал нь зун намрын улиралд үргэлжилсэн буюу их устай бороо орсноос шалтгаалан үер усны аюул гарч болзошгүй бөгөөд үер уснаас хамгаалах далан, шуудуу, суван татна. Уурхайн босоо, налуу гол амны амсрыг уулын малталт руу гадаргуугийн ус орохооргүйгээр байрлуулж тоноглоно.

11. Уулын ажлын нөлөөгөөр газрын гадаргуу дээр гарсан ан цав, нүх, цөмрөл, уурхайн гүний малталтын дээгүүр байрласан гол мөрний хуурай голдрил, гуу жалгаар дамжин ширүүн бороо, мөндөр, үерийн ус уурхайн малталт руу урсан орохоос хамгаалсан суваг шуудуу татан хааж хамгаална.

Хүснэгт №22 Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Ажилчдын санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, машин, техникийн эвдрэл гэмтэл, доголдлоос гарах	Болзошгүй осол аюулын үед орон нутгийн эмнэлгийн болон бусад холбогдох байгууллагуудтай хамтран ажиллах	Төслийн талбай	-	Хөдөлмөрийн дотоод журам		Жил бүр	MNS4968:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, Эрүүл ахуй Ерөнхий шаардлага
		Ажлын байранд эмнэлгийн анхны тусламж эмийн сантай байх	Төслийн талбай	1	ХАБЭА-н чиглэлээр зардал төсөвлөгдсөн		Жил бүр	MNS4969:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, Эрүүл ахуйн сургалтын зохион байгуулалт үндсэн журам
		Ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас, хэрэгслээр хангах	Төслийн талбай	1	ХАБЭА-н чиглэлээр зардал төсөвлөгдсөн		Жил бүр	
		Ажилчдыг жил бүр эмнэлгийн үзлэгт хамруулах	-	1	ХАБЭА-н чиглэлээр зардал төсөвлөгдсөн		Жил бүр	
2	Аянга цахилгаан, хэт халалт, гэнэтийн хүчтэй цахилгаан гүйдлийн нөлөөгөөр галын аюул гарах	Галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх талаар дүрэм, журмыг шинэчлэн боловсруулж мөрдлөг болгон ажиллах	Тогтмол		Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн багц журам		Өдөр тутам	MNS5390:2004 Цахилгааны галын аюулгүй байдал, Ерөнхий шаардлага
3	Шатах, тослох материалын аюулгүй ажиллагааг хангаагүйгээс галын аюул гарах	Гал түймрийн үед хэрхэн ажиллах талаар болон аюулгүй ажиллагааны талаар, мөн байгалийн гамшгийн үед хэрхэх талаар ажилчдын дунд сургалт зохион байгуулах	Жилд 1 удаа		Хөдөлмөрийн дотоод журам		жил бүр	MNS5150:2002 Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуй, цахилгааны аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага
		Түлш тээвэрлэх, түгээх автомашины бүрэн бүтэн байдалд хяналт тавьж, тодорхой ажилтанд хариуцуулна	Тогтмол		Хөдөлмөрийн дотоод журам		Өдөр тутам	MNS4244:1994 Галын аюулгүй байдал, Ерөнхий шаардлага

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ-2024

4.	Осол эрсдлийн тэмдэг тэмдэглэгээг хийлгэх	Нүүрс тээврийн замын хэсэгт гол зам, туслах замын тэмдэг тэмдэглэгээг сайжруулах	Жилд 1 удаа	66.2	10	662.0	Жилд	
	Нийт					662.0		

11. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Байгаль орчны талаархи Монгол улсын хууль, бодлого шийдвэр, дүрэм журмын дагуу, олон улсын уул уурхайн үйл ажиллагаанд шалгарсан дэвшилтэт арга технологиор хийгдэж байгаа юм. Аюултай хог хаягдлын үүссэн болон хуримтлагдсан хэмжээг нэр, төрөл бүрээр бүртгэж, жил бүрийн 12 дугаар сарын 15-ны дотор батлагдсан маягт, загварын дагуу тайланг сумын Засаг дарга, аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газарт цахимаар болон цаасаар хүргүүлнэ. Уул уурхайн тоног төхөөрөмжөөс гарах нефтийн бүтээгдэхүүний үлдэгдэл хаягдлыг нефтийн бүтээгдэхүүнээр ажилладаг зууханд гэрээ байгуулан нийлүүлнэ. Уулын ажилд химийн хортой, аюултай бодис ашиглахгүй.

Хүснэгт №23 Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Ахуйн	"Чойбалсан хөгжил" ОНӨААТҮГ-тай байгуулсан гэрээгээр аймгийн төв хогийн цэгт төвлөрүүлнэ	Уурхайн хэмжээнд	тн	50,000	24	1,200,000	Сард 2 удаа	гэрээгээр
2	Үйлдвэрийн	Нүүрсний мөргөцгийн ул, таазны хаягдал	Уулын ажлын хүрээнд	-	-	-	-	-	
3	Аюултай	Ажилласан тос масло	Уулын ажлын хүрээнд	тн	2	-	500.000	Улирал бүр	гэрээгээр
4	Энгийн болон аюултай хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр ангилан ялгах, цуглуулах, кодчилсан жагсаалтын дагуу төрлөөр нь хог хаягдлын түр цэгт төвлөрүүлэх, хагас бүтэн жилээр тайлагнах		Уурхайн хэмжээнд	тн	-	-	-	Жилд 2 удаа	-
	Нийт						1,700,000		

12. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Хүснэгт №24 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт ажлын төлөвлөгөө

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Байгаль орчны бүрэлдэхүүнд үзүүлэх нөлөөлөл	Хяналт шинжилгээ хийх байршил	Хугацаа ба давтамж	Шаардлагах зардал (млн.төг)	Баримтлах арга, аргачлал, стандарт, шаардлагууд
НЭГ: Агаарын чанар						
1.1	Агаарын бохирдлын шинжилгээ хийлгэж байх	Уурхайлагт явагдаж талбайд буй	Төсөл хэрэгжих талбайд хяналтын 2 цэг сонгох зонхилох салхины доод ба дээд талд	Улирал тутамд	Багажийн түрээсийн зардал: 1 багаж 40.0 х жилд 8 удаа* НИЙТ 320.0	MNS 4585:2007 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага, MNS 3384:1982 Сорьц авахад тавих ерөнхий шаардлага, MNS 4048:1988 Тоосны хэмжээг тодорхойлох жингийн арга MNS 0017-2-5-11:1988 Агаар дахь азотын давхар ислийн хэмжээг тодорхойлох фотоколориметрийн арга, MNS 5013:2009 Бензин хөдөлгүүртэй автомашин. Угааны найрлага дахь хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга, MNS 5014:2009 Дизель хөдөлгүүртэй автомашин. Угааны торлогжилтын зөвшөөрөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга
1.2	Агаарын тоосны шинжилгээг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх	Уурхай болон үйлдвэрийн ажиллагаанаас орчинд тоосжилт үүсэх, тархах	Уурхай дотор, тээврийн зам дагуу, засварын цех, хөрсний овоолго 4 цэг	Улирал тутамд	Шинжилгээний зардал: 1 удаагийнх 50.0 х 4 удаа х 4 цэг х жилд 4 удаа НИЙТ 200.0	MNS 3307:1991, MNS 3308:1991 Хөрс. Хөрсний химийн элементүүдийн нийт хэмжээг тодорхойлох арга, MNS 3309:1991 Хөрс. Хөрсний хялбар ууслаг давсны химийн найрлагыг тодорхойлох арга, MNS 3675:1984 Хөрсний органик бодисын хэмжээг тодорхойлох лабораторийн арга.
ХОёр: Хөрсний бохирдол						
2.1	Хөрсний морфологи бичиглэл, цахилгаан дамжуулалт, давс %, ялзмагийн агууламж %, шим тэжээлийн элемент, хөрсний механик	Хөрс эвдрэлд үржил алдах, унаган өөрчлөгдөх	Төслийн талбайд 4 цэг сонгох ШТМ цэгийн орчим болон олборлолтод өртөөгүй цэгт	Хагас жил тутамд	4 цэгт х 4 дээж х жилд 2 удаа х /50.0/ НИЙТ 200,0 /Хөрсний химийн шинжилгээ 1 дээж -50.0 төг,	MNS 3307:1991, MNS 3308:1991 Хөрс. Хөрсний химийн элементүүдийн нийт хэмжээг тодорхойлох арга, MNS 3309:1991 Хөрс. Хөрсний хялбар ууслаг давсны химийн найрлагыг тодорхойлох арга, MNS 3675:1984 Хөрсний органик бодисын хэмжээг тодорхойлох лабораторийн арга.

	бүрэлдэхүүн, нүүрс устөрөгчийн нэгдлүүд				НИЙТ 250.0	MNS 4006:1987 Хөрс. Хөдөлгөөнт фосфор, калийг тодорхойлох Мачигины арга MNS 3298:1991 Хөрс. Шинжилгээнд дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлага MNS ISO 11047:2001 Хөрсний чанар. Хөрсний усан орчны хандмалд кадми, хром, кобальт, зэс, хар тугалга, мангани, никель, цайрыг тодорхойлох. Дөлний болон цахилгаан дулааны атомын шингээлтийн спектрометрийн арга MNS 3675:1984 Хөрсний органик бодисын хэмжээг тодорхойлох лабораторийн арга MNS 5850:2008 Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
2.2	Хүнд металлын агууламж	Түлш, тосолгооны материал болон химийн бодис, хот хавтгаар хөрс бохирдох	Дээрх 2 цэгт	2020-2024 он	хүнд металлын шинжилгээ 1 дээж- 40.0 төг/ НИЙТ 120,0	
ГУРАВ: Усан орчин						
3.1	Химийн ерөнхий болон хүнд металлын шинжилгээ	Гадаргын уст цэг, үүсмэг нуур, Баян нуур	Төслийн талбай дотор гадна 3 цэг, зөөврийн ундны ус 1 цэг	Улиралд нэг удаа (усны шинжилгээний үр дүнгээс хамарч давтамжийг өөрчилж болно.)	100,0*4=400,0 мян.төг	MNS ISO 5667-11:2000 Гүний уснаас дээж авах MNS 0900:2018 Ундны ус эрүүл ахуй
3.2		Унд ахуйн зөөврийн ус				
ДӨРӨВ: Ургамал						
4.1	Ургамлын газрын дээд болон доод масын дээжлэлт хийх	Орчны бохирдолд өргөж болзошгүй цэг болон алслагдсан цэгүүдийг сонгон	Төслийн талбай дотор	Жилд нэг удаа (6-7 сард)	1 x 480.0	Батлагдсан арга зүйн дагуу

ТАВ: Амьтан					
	авч дээж авч шинжлүүлэх, агууламжийг харьцуулан гаргах				
5.1	Туруутан амьтдын тоо толгой, шилжилт хөдөлгөөн, мөхлөгчдийн нягтшил, зүйлийн бүрдэл, мэрэгчдийн нягтшил зэргийг тогтоох	Ойр орчмын өндөрлөг цэгт	Төслийн талбай гадна	Жилд 1 удаа 10 сард	1 x 430.0 = 430.0
Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хүрээнд хэрэгжүүлэх ажлын 2024 оны нийт зардлын дүн					2.200.0

13. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

“Найнги” ХХК-ийн байгаль орчныг хамгаалах удирдлага зохион байгуулалт нь дараах бүтэцтэй байна. Үүнд:

1. Компаний удирдлага - Гүйцэтгэх захирал - Ерөнхий инженер - ХАБЭА-н инженер - Байгаль орчны мэргэжилтэн
 “Адуунчулуун” хүрэн нүүрсний орд ашиглах төслийн явцад байгаль хамгаалах, сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгахтай холбоотой арга хэмжээг тухай бүрт авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

Хүснэгт №25 Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

№	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал, /сая.төг/
1	Байгаль орчны удирдлага зохион байгуулалтын арга хэлбэрийг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх чиглэлээр үүрэг хариуцлагын дотоод журам боловсруулж мөрдөх	Төслийн хугацаанд	Уурхайн дотоод төлөвлөгтөөр
2	Байгаль орчныг хамгаалах, үйлдвэрлэлийн осол, гал түймэр, осол гарсан тохиолдолд шуурхай хэрэгжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах талаарх сургалтыг мэргэжлийн байгууллагатай хамтран жилд 1-2 удаа зохион байгуулах	Төслийн нийт хугацаанд	1.0
3	Ашиглалтын талбайн доторхи замын тэмдэг тэмдэглэгээг хийх	Төслийн нийт хугацаанд	Осол эрсдэлийн МТ-нд тусгагдсан
4	Ажилчдыг эрүүл мэндийн үзлэгт жил бүр тогтмол хамруулах. Ажлын онцлогоос хамааруулан ажиглтан нэг бүрийг хувийн хамгаалах хэрэгсэлээр тогтмол хангах, хордлого тайлах хүнс, бэлдмэлээр хангаж байх	Төслийн нийт хугацаанд	Осол эрсдэлийн МТ-нд тусгагдсан
5	Тэрбум мод тарих- Үндэсний хөдөлгөөнийг дэмжиж мод тарих	2024 оны 5. 10 дугаар сард	1.0
6	Байгаль хамгаалахад орон нутгийн иргэдийн оролцоог идэвхжүүлэх уулзалт зөвлөгөөг жил бүр зохион байгуулах, тэдний санал зөвлөмжийг БОМТ-г хэрэгжүүлэх ажилд тусгах	Төслийн хугацаанд	0.5
7	Байгаль орчны хамгаалах тухай хуулийн 10 ¹ дүгээр зүйлд заасны дагуу Байгаль орчны аудитыг 2 жил тутамд хийлгэх	Төслийн хугацаанд	Уурхайн дотоод төлөвлөгтөөр
8	Уурхайн талбайд хөрс бохирдохоос хамгаалж стандартын шаардлага хангасан бие засах газартай болгох	2024 оны 2 дугаар улиралд	0.5
9	Тусгай зөвшөөрлийн талбайд газрын төлөв байдлын чанарын улсын хянан баталгааг хуулиар тогтоосон хугацаанд эрх бүхий байгууллагаар хийлгэх	Төслийн хугацаанд	Уурхайн дотоод төлөвлөгтөөр
10	“Нэг голын хүүхдүүд” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд арга хэмжээнд дэмжлэг үзүүлэх		1.0
11	Орчны хяналт шинжилгээний дээж авах ажилд хөндлөнгийн хяналтаар сумын БОХУБ, Байгаль хамгаалч, Багийн Засаг дарга нарыг оролцуулах	Тайланг хугацаанд	-
Нийт зардал			4.0

14. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУЦДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төсөл хэрэгжүүлэгч “Найнти” ХХК жил бүр БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаар байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад тайланг хургуулэх ба төсөл хэрэгжих аймгийн байгаль орчны газар, сумын Засаг даргын тамгын газар, багийн иргэд Нийтийн хуралд тухайн жилийн БОМТ-ний хэрэгжилтийн тайланг хургуулна.

Хүснэгт №26 Тайлагнах төлөвлөгөө

№	БОМТ-ны биелэлтийг тайлагнах хэлэлцүүлэх байгууллагууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Хэлэлцүүлгээр санал авах чиглэл	Зохион байгуулах газар	Зардал /сая.төг/
1	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	Тайлангийн эх хувь, албан бичгийн хамт	Ажлаа хэрхэн гүйцэтгэсэн түүний үр дүнт илэрхийлсэн текст байна. Тухайн текст нь ажлын гүйцэтгэл, үр дүнтэй холбоотой фото зургаар баталгаажсан байна.	Жилийн эцэст (12.01-нд)	Цаашид төлөвлөгөөнд шинээр тусгах зүйлс	Улаанбаатар хот	-
2	Дорнод аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газар	Тайлангийн эх хувь, албан бичгийн хамт	Ажлаа хэрхэн гүйцэтгэсэн түүний үр дүнт илэрхийлсэн текст байна. Тухайн текст нь ажлын гүйцэтгэл, үр дүнтэй холбоотой фото зургаар баталгаажсан байна.	Жилийн эцэст (11.01-нд)	Цаашид анхаарах зүйлс, Хамтран ажиглах	Дорнод аймаг	0.2
3	Хэрлэн сумын Засаг даргын Тамгын газар	Тайлангийн эх хувь, албан бичгийн хамт	Ажлаа хэрхэн гүйцэтгэсэн түүний үр дүнт илэрхийлсэн текст байна. Тухайн текст нь ажлын гүйцэтгэл, үр дүнтэй холбоотой фото зургаар баталгаажсан байна.	Хагас жил, жилийн эцэст	Хамтран ажиглах	Хэрлэн сум	0.2
4.	Хэрлэн сумын 8 дугаар багийн иргэд Нийтийн хуралд оролцох	Тайлангийн эх хувь, албан бичгийн хамт	Ажлаа хэрхэн гүйцэтгэсэн түүний үр дүнт илэрхийлсэн текст байна. Тухайн текст нь ажлын гүйцэтгэл, үр дүнтэй холбоотой фото зургаар баталгаажсан байна.	Хагас жил, жилийн эцэст	Хамтран ажиглах	Багийн ИНХ	0.5
Нийт зардал							
0.9							

**2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн
төлөвлөгөөний хавсралт**

Нэг. Төсөл хэрэгжүүлэгч хуулийн этгээд төслийн тухай товч мэдээлэл

Хоёр. Төсөл хэрэгжүүлэх чиглэлээр олгогддог тусгай зөвшөөрөл, дүгнэлт, лавлагааны товч мэдээлэл

Гурав. Химийн бодисын эрсдэл, хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Дөрөв. Байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний тухайн жилийн төсөв

Тав. Мета мэдээлэл

Зургаа. Тухайн жилийн арга хэмжээнээс Байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийн дүн шинжилгээний хяналтын хуудас

Долоо. Байгаль хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний дүн шинжилгээний хяналт

Найм. Орчны хяналт шинжилгээний төлөвлөгөөний хяналтын хуудас

Ес. Аж ахуйн нэгжийн гэрчилгээний хуулбар

Арав. Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн хуулбар

Арван нэг.

- Уулын ажлын төлөвлөгөөний маягт-1.1
- Уулын ажлын төлөвлөгөөний маягт-2.2
- Уулын ажлын төлөвлөгөөний маягт-6.2
- Уулын ажлын төлөвлөгөөний маягт-10

Арван хоёр. Албан тоот

Арван гурав. Зураг

- Тусгай зөвшөөрөлтэй талбайн ерөнхий зураг
- Дүйцүүлэн хамгаалалт хийх газрын зураг
- Байгаль орчны нөхөн сэргээлт хийх зураг

**НАЙНГИ ХХК-ИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЯНАЛТЫН ХУУДАС**

Нэг. Төсөл хэрэгжүүлэгч хуулийн этгээд, төслийн тухай товч мэдээлэл

Байгууллагын нууцын тухай хуулийн 6.1 болон 6.2-ыг үндэслэн тухайн төслийн хуулийн этгээд мэдээллийн төрлийн харгалзах мөр, багананд мэдээллийг товч хэлбэрээр үнэн зөв оруулах.

· Тухайн төсөлд хамаарахгүй хэсгийг “*хамааралгүй*” гэж бөглөх

	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана
1.1	1. Төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуйн нэгжийн нэр	Найнги ХХК
	2. Аж ахуйн нэгжийн улсын бүртгэлийн дугаар	0711001129
	3. Аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагааны чиглэл	Геологи хайгуул, ашиглалт
	4. Аж ахуйн нэгжийн харъяаллын хаяг	Дорнод аймаг, Хэрлэн сум, 6-р баг
	5. Захирлын нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг	Ш.Бямбасүрэн Byambaa.sh@gmail.com
	6. Холбогдох мэргэжилтний нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг	Б.Адъяа, 88044619, adiya754@gmail.com Э.Төмөрбаатар, 88405655 Tumurbaatar0815@gmail.com
1.2	1. Төслийн нэр	Адуунчулуун
	2. Төслийн харъяаллын байршил	Дорнод аймгийн Хэрлэн сум 8-р баг, Баянтүмэн сум 4-р баг
	3. Төслийн ангилал	
	а. нүүрс, алт, жонш, төмрийн хүдэр гэх мэт	Хүрэн нүүрс
	б. ил уурхай, далд уурхай, шороон орд	Ил уурхай
	в. баяжуулах үйлдвэр	Хамааралгүй
	4. Төсөл эхэлсэн огноо	2018
5. Төсөл хэрэгжих хугацаа	10	

6. Уурхайн хаалт эхлэх огноо	2025
7. Хаалтын дараах зориулалт	Хөдөө аж ахуй /бэлчээр/
8. ТЭЗҮ баталсан огноо	2019-12-12
9. Урьд оны бүтээгдэхүүний нийт хэмжээ /дундаж/	350 мян.тн нүүрс
10. Ажилчдын тоо	63
11. Тухайн жилийн ажлын ерөнхий төлөвлөгөө	Хөрс 850 мян.м3 Нүүрс 500 мян.тн
12. Тухайн төсөлд хамаарах дэд бүтэц	
- Цахилгаан эрчим хүч	Агаарын шугам 1400 м
- замын урт, эхлэл, төгсгөлийн цэг, чиглэл	7.6км /Уурхайгаас- ДБЭХС ТӨХК/
- шатахуун түгээгүүрийн тоо	1
- шатахууны агуулахын агууламжийн хэмжээ	5640 литр
- тэслэх, дэлбэлэх бодисын үйлдвэрийн хүчин чадал гэх мэт	Хамааралгүй

Хоёр. Төсөл хэрэгжүүлэх чиглэлээр олгогддог тусгай зөвшөөрөл, дүгнэлт, лавлагааны товч мэдээлэл

Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай 2.3-ыг үндэслэн хуулийн этгээд тусгай зөвшөөрөлтэй холбогдох доорх мэдээллийг үнэн зөв оруулах.

· Тусгай зөвшөөрөл, ашигт малтмалын нөөц, ТЭЗҮ баталсан хуулийн этгээд, дугаар, огноог оруулах

· Доорх хүснэгтийн 2.1.9, 2.1.10-т тусгагдсан холбогдох 7 материалын хуулбарыг байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд зайлшгүй хавсаргах. Мэдээлэл оруулах баганад хавсралтын нэрийг оруулах.

№	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана
2.1	1. Тусгай зөвшөөрлийн төрөл /ашигт малтмал/ Дугаар	Хүрэн нүүрс, MV-1364A, 2037 он, 74.08 га

Хүчинтэй хугацаа Талбай			
2. Тусгай зөвшөөрлийн төрөл /химийн бодис ашиглах/		Хамааралгүй	
Дугаар Хүчинтэй хугацаа			
3. Химийн бодисын агуулахад хийсэн мэргэжлийн хяналтын газрын тодорхойлолт		Хамааралгүй	
4. Галын дүгнэлтийн огноо, дугаар			
5. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын ерөнхий үнэлгээний огноо, баталсан хуулийн этгээд		2020-02-05, БОАЖЯам	
6. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний огноо, баталсан хуулийн этгээд		2021-02-15 БОАЖЯ	
7. Ус ашиглалтын дүгнэлтийн огноо		2023-03-21	
8. Тухайн жилийн уулын ажлын батлагдсан төлөвлөгөөний огноо		2023	
9. Батлагдсан уулын ажлын төлөвлөгөөний 1.1, 1.5, 1.7, 1.9, 1.10, 1.11 дэх маягтыг хавсаргах		1. 1.1, 2, 6.3, 10	
10. Нөхөн сэргээлт	Техникийн нөхөн сэргээлтийн талбай /га-аар/	тайлант онд гүйцэтгэсэн	2
		төлөвлөгөөт онд гүйцэтгэх	2
	Биологийн нөхөн сэргээлтийн талбай /га-аар/	тайлант онд гүйцэтгэсэн	2
		төлөвлөгөөт онд гүйцэтгэх	1
11. ТХГН-ын тухай хууль, гол, мөрний урсац бүрэлдэх эх, усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс, ойн сан бүхий газарт ашигт малтмал хайх, ашиглахыг хориглох тухай хуулиар тогтоосон хамгаалалтын бүсийн хилийн заагтай давахцсан эсэхийг тодорхойлсон лавлагааг хавсаргах		2023-11-20	

Гурав. Химийн бодисын эрсдэл, хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

· Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29- ны өдрийн А-618 тоот тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын 3 дугаар хавсралтанд тусгагдсан тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний агуулгад заасны дагуу химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө, хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний хэсгээс холбогдох мэдээллийг доорх хүснэгтэд оруулах

Тухайн жилд олон төрлийн химийн бодис ашиглахаар бол байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд химийн бодисын хор, аюул, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний талаар хавсралтаар оруулж, доорх хүснэгтийн 3.1.1-д хавсралтын нэрийг дурдах (хэмжих нэгжийг дурдсан байх шаардлагатай)

· Химийн бодисын эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөнд дараах мэдээллийг бүрэн тусгасан тохиолдолд 3.1.2-ын мэдээлэл оруулах хэсэгт “хангалттай” гэсэн дүгнэлтийг оруулна.

№	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах хэсэг
3.1	1. Тухайн жилд ашиглах химийн бодисын нэр, хэмжээ /хэмжих нэгж/	Химийн бодис хэрэглэхгүй
	2. Химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө - урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ - эрсдлийн үед авах арга хэмжээ - учруулсан хор уршгийг зайлуулах, бууруулах арга хэмжээ - хохирлын нөхөн төлбөрийг тооцох арга хэмжээ	хамааралгүй
3.2	1. Шатах тослох материалын нэр төрөл, хэмжээ /хэмжих нэгж/ агуулах байгаа эсэх 2. Тэслэх, дэлбэлэх бодисын нэр төрөл, хэмжээ /хэмжих нэгж/ агуулах байгаа эсэх	Дизель түлш-550000 литр, Дизель масло 2500 литр, Тосол 2300 литр Тэсэрч дэлбэрэх бодис байхгүй.

3.3.	1. Тухайн жилийн хог хаягдлын жилийн дундаж хэмжээ /хэмжих нэгж/ · Ахуйн хог хаягдал /хатуу, шингэн/ · Үйлдвэрийн хог хаягдал /хатуу, шингэн/ · Аюултай хог хаягдал	Ахуйн хог хаягдал 72 тн Ул таазны нүүрсний хаягдал 22,800 тн Аюултай хог хаягдал буюу ашигласан масло тосыг гэрээгээр уурын зууханд нийлүүлдэг.
	2. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх тухайн жилийн арга хэмжээний төсөв	1,700,000 төгрөг

Дөрөв. Байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний тухайн жилийн төсөв

Доорх хүснэгтийн 4.1.2 - 4.1.7 –д тусгагдсан тухайн жилийн арга хэмжээний төсвийн нийлбэр нь 4.1.1 –д тусгагдана.

№	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах хэсэг
4.1	1. Тухайн жилийн байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний нийт төсөв	50.000.000 төг
	1.1 Нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний төсөв /технологийн зөв шийдэл/	2.623.8 мян.төг
	1.2 Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төсөв	
	1.3 Нөхөн сэргээх арга хэмжээний төсөв /техникийн, биологийн/	Техникийн нөхөн сэргээлт- 18.061.2 мян.төг Биологийн нөхөн сэргээлт- 6,240.0 мян.төг
	1.4 Ахуйн хог хаягдал	1.700.0 мян.төг
	1.5 Дүйцүүлэн хамгааллын арга хэмжээний төсөв	13,613.0 мян.төг
	1.6 Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах төсөв	900.0 мян.төг
	1.7 Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний төсөв	4.000.0 мян.төг
	1.8 Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлийг нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээний төсөв	-
	1.9 Тухайн жилийн орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөрийн нийт	2.200.0 мян.төг

	төсөв	
--	-------	--

Тав. Мета мэдээлэл

Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 39.1.7-д заасныг үндэслэн төсөл хэрэгжүүлэгчээс доорх хүснэгтэнд тусгагдсан төслийн дэд бүтэц, нөхөн сэргээх, дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний цар хүрээ, орчны хяналт шинжилгээний цэгэн мэдээллийг тусгасан мета мэдээллийг байгаль орчны мэдээллийн санд оруулна.

Доорх хүснэгтийн мэдээллийг бүрэн тусгасан эсэхийг шалгах баганыг шинжээч бөглөнө.

№	Мэдээллийн төрөл	Мэдээллийг бүрэн тусгасан эсэхийг шалгах хэсэг
5.1	Зурган мэдээлэлд тусгах мэдээлэл	
	Тосгон	
	Хог хаягдлын цэгийн байршил	
	Аюултай хог хаягдлын агуулахын байршил	
	Хаягдлын далан	
	Химийн бодисын агуулахын байршил	
	Орчны хяналт шинжилгээний дээж авах	
	Хяналтын цэгийн байршил	
	Тухайн жилд хуулах хөрс	
	Гадаад, дотоод овоолго	
	Техникийн нөхөн сэргээлтийн талбай	
	Биологийн нөхөн сэргээлтийн талбай	
	Гүний худгийн байршил	
	Дүйцүүлэн хамгаалал хийх газрын байршил	

Зургаа. Тухайн жилийн арга хэмжээнээс байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийн дүн шинжилгээний хяналтын хуудас

Байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан нөлөөллийн дүн шинжилгээний хэсгээс доорх хүснэгтийн А, Б, В, Г дэх багананд "тодорхойлсон", "тодорхойлоогүй", "хамааралгүй" гэсэн 3 төрлийн хариултаас сонгож бөглөх.

Дүгнэлтийг байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний нөлөөллийн дүн шинжилгээний хэсэгт Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны мэргэжилтэн дүгнэлт гаргана.

Нөлөөллийн ангилал	А. Тооцсон эсэх	Б. Нөлөөллийн цар хүрээг тодорхойлсон эсэх	В. Нөлөөллийн эрчмийг тодорхойлсон эсэх	Г. Нөлөөллийн үргэлжлэх хугацааг тодорхойлсон эсэх	Дүгнэлт
6.1 Хөрсөнд үзүүлэх нөлөөлөл · Бохирдуулах · Эвдэх · Доройтуулах	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	
6.2 Гадаргын болон гүний усанд үзүүлэх нөлөөлөл · Бохирдуулах · Нөөцийг бууруулах	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	
6.3 Амьтан, ургамалд үзүүлэх нөлөөлөл · амьдрах орчинг хуваах · амьдрах орчинг доройтуулах · амьдрах орчинг хомсдуулах · нөөцийг бууруулах	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	
6.4 Агаарт үзүүлэх нөлөөлөл · Бохирдуулах · тоос	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	
6.5 Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлс	Тодорхойлоогүй	Тодорхойлоогүй	Тодорхойлоогүй	Тодорхойлоогүй	

· Хамгаалах · Нүүлгэн шилжүүлэх					
---------------------------------------	--	--	--	--	--

Долоо. Байгаль хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний дүн шинжилгээний хяналт

- Төсөл хэрэгжүүлэгч нь доорх хүснэгтийн “А” баганад байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээг тоогоор илэрхийлэх
- Төсөл хэрэгжүүлэгч нь доорх хүснэгтийн “Б”, “В”, баганад байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээний шалгуур үзүүлэлт, хэмжих нэгжийг тогтоосон эсэхэд “тийм”, “үгүй” хариулт өгнө.
- Доорх хүснэгтийн “Г” баганад байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээний шалгуур үзүүлэлт, хэмжих нэгжийг оновчтой тогтоосон эсэхэд Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны мэргэжилтнүүд “хангалттай” “хангалтгүй” гэсэн дүгнэлт өгнө.

Тухайн жилийн байгаль хамгаалах арга хэмжээний чиглэл	А. Тоо	Б. Шалгуур үзүүлэлтийг тогтоосон эсэх	В. Шалгуур үзүүлэлтийн хэмжих нэгжийг тогтоосон эсэх	Г. Дүгнэлт
7.1.1 Нөлөөллөөс урьдчлан сэргийлэх зайлуулах арга хэмжээ	5	тийм	тийм	
7.1.2 Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	6	тийм	тийм	
7.1.3 Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ · техникийн/ га эзэлхүүн · биологийн /га	2	тийм	тийм	
7.1.4 Дүйцүүлэн хамгааллын арга хэмжээ	1	тийм	тийм	
7.1.5 Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах арга хэмжээ	4	тийм	тийм	
7.1.6 Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлийг нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээ	0	үгүй	үгүй	
7.1.7 Байгаль орчны	11	тийм	тийм	

менежментин удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээ				
---	--	--	--	--

Найм. Орчны хяналт шинжилгээний төлөвлөгөөний хяналтын хуудас

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь доорх хүснэгтийг "А, Б, В, Г" баганд байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсан арга хэмжээг тоогоор илэрхийлэх

Хяналт шинжилгээний дээж	А. Дээж авах цэгийн тоо	Б. Дээж авах цэгийн байршил	В. Давтамж (удаа)	Г. Төсөв (төг)
1. Хөрс	4	Уурхайн ахилтанд өртөөгүй талбай	4	370,000
2. Ус	4	Уурхайн ус шүүрүүлэх талбай	4	400,000
3. Амьтан	1	Тусгай зөвшөөрөлтэй талбайд	1	430,000
4. Ургамал	1	Уурхайн ахилтанд өртөөгүй талбай	1	480,000
5. Агаар	3	Уурхайн тээврийн зам дагуу	3	200,000

МОНГОЛ УЛС
ХУУДИЙН ЭТГЭЭЛИЙН
УДСЫН БҮРТГЭЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ

000149205

2005 10 19

Бүртгэсэн өч сар өдөр

0711001129

Хувийн хэргийн дугаар

2010895

Регистрийн дугаар

Найнти

Хялгарлагдмал хариуцлагатай компани

Хуулийн этгэдийн нэр хариуцлагын гэлбэр

Үүсгэн байгуулагч

Үүсгэн байгуулах бэримтбичиг

Шийдвэр

Шийдвэрийн нэр

1

Дугаар

1996 03 13

Өч сар өдөр

0141

Мал аж ахуй, савийн фермерийн аж ахуй эрхлэх

1400

Үндсэн эрхлэх үйл ажиллагааны нэгжлэл

0140

Мал импортоор оруулах үйл ажиллагаа

0113

Хүнчний ногоо, үрслэг тариалалт

0111

Газар тариалан

0226

Төслөл хийгуул, ашиглалт

1101

Өлмүт, архи зэрэг бэлтгүүрүүлэх үндэс үйлдвэрлэл

1000

Сүү, сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл

1071

Талх, нарийн бөөмө, үйлдвэрлэл

0510

Гаднаад худалдаа эрхлэх

1400

Үүсгэх эрхлэх үйл ажиллагааны нэгжлэл

Хугацаагүй

Хугацаа

1

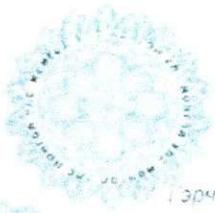
Тариануудын тоо

76,927.6

Гэрлийн гэрэмжийн хэмжээ, мянган төгрөгөөс

Дорнод хэлтэс Ө.р.бал 1, итгэлт 99100000 утас 70982092 факс 70983094

Хуулийн этгэдийн алба хаагч нэр

Дорнод аймгийн Үлсын
Бүртгэлийн хэлтэс

Бүртгэсэн бэлгэдлийн нэр

Эрчилгээ дахин илгэсэн 2018 он 4 сар 27 өдөр

АШИГТ МАЛТМАЛ, ГАЗРЫН ТОСНЫ ХЭРЭГ
ЭРХЛЭХ ГАЗАР

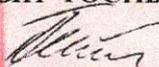
АШИГТ МАЛТМАЛ АШИГЛАЛТЫН ТУСГАЙ
ЗӨВШӨӨРӨЛ

Дугаар 1364А

Ашигт малтмалын тухай Монгол улсын хуулийн 26 дугаар зүйлийг үндэслэн

Дорнод аймаг /хот/-ийн
Баянтүмэн сум /дүүрэг/-ын
Адуун чулуу нэртэй газарт орших
74 гектар талбай бүхий уурхайн талбайд хуульд
заасан нөхцөл, шаардлагын дагуу ашигт малтмал ашиглахыг
зөвшөөрч улсын бүртгэлийн 711001129 тоот гэрчилгээгэй
„Найнги“ Э.Н.Ж -д
энэхүү тусгай зөвшөөрлийг 30 жилийн
хугацаагаар олгов.

Тусгай зөвшөөрөл хавералтгүй бол хүчингүй.

АШИГТ МАЛТМАЛ, ГАЗРЫН ТОСНЫ ХЭРЭГ
ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ДАРГА Л. БОЛД

2007 оны 02 сарын 09 өдөр

Улаанбаатар хот

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ 1 ДҮГЭЭР ХАВСРАЛТ

MV-001364

Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээгүй бол хүчингүй.

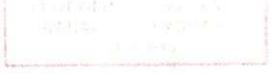
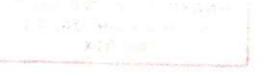
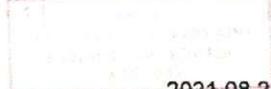
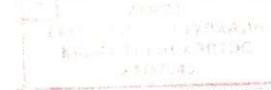
Хөдөлгөөний код	Хөдөлгөөний тайлбар	Гарын үсэг, огноо, тамга
000-CI	<ul style="list-style-type: none">Бүртгэв: Ашигт малтмалын газрын даргын 2010 оны 127 тоот тушаалын дагуу ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрлийн талбайн солбицлыг WGS-84 тогтолцоонд албан ёсоор хөрвүүлж талбайн хэмжээг дахин тооцсон.	
013-FE	<ul style="list-style-type: none">Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 13 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2010.10.01 – 2011.10.01 хүртэл	2010-08-18 <i>У. Бий-Очира</i>
014-FE	<ul style="list-style-type: none">Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 14 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2011.10.01 – 2012.10.01 хүртэл	2011-10-01
015-FE	<ul style="list-style-type: none">Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 15 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2012.10.01 – 2013.10.01 хүртэл	2012-07-20
016-FE	<ul style="list-style-type: none">Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 16 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2013.10.01 – 2014.10.01 хүртэл	2013-06-20
017-FE	<ul style="list-style-type: none">Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 17 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2014.10.01 – 2015.10.01 хүртэл	2014-08-15
018-FE	<ul style="list-style-type: none">Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 18 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2015.10.01 – 2016.10.01 хүртэл	2015-08-19

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ 1 ДҮГЭЭР ХАВСРАЛТ

MV-001364

Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээгүй бол хүчингүй.

Дэс дугаар	Тусгай зөвшөөрөлд орох өөрчлөлтийн үндэслэл	Огноо, гарын үсэг, тэмдэг
019-FE	<ul style="list-style-type: none">Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 19 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2016.10.01 – 2017.10.01 хүртэл	2016-09-23
020-FE	<ul style="list-style-type: none">Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 20 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2017.10.01 – 2018.10.01 хүртэл	2017-08-17
021-FE	<ul style="list-style-type: none">Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 21 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2018.10.01 – 2019.10.01 хүртэл	2018-08-17
022-FE	<ul style="list-style-type: none">Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 22 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2019.10.01 – 2020.10.01 хүртэл	2019-08-21
023-FE	<ul style="list-style-type: none">Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 23 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2020.10.01 – 2021.10.01 хүртэл	 2020.09.28
024-FE	<ul style="list-style-type: none">Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 24 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2021.10.01 – 2022.10.01 хүртэл	 2021.08.24
025-FE	<ul style="list-style-type: none">Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 25 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2022.10.01 – 2023.10.01 хүртэл	 2022.08.15

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ 2 ДУГААР ХАВСРАЛТ

MV-001364

Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээгүй бол хүчингүй.

Хөдөлгөөний код	Хөдөлгөөний тайлбар	Хүчин төгөлдөр талбайн хэмжээ /га/	Хасагдах талбайн хэмжээ /га/	Тусгай зөвшөөрлийн талбайн солбицлууд, гарын үсэг, огноо, тамга
000-C1	<ul style="list-style-type: none">Ашигт малтмалын газрын даргын 2010 оны 127 тоот тушаалын дагуу ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрлийн талбайн солбицлыг WGS-84 тогтолцоонд албан ёсоор хөрвүүлж талбайн хэмжээг дахин тооцсон.	74.08 Га	0 Га	1 114° 32' 32.33" 48° 7' 32.92" 2 114° 31' 52.34" 48° 7' 32.92" 3 114° 31' 52.34" 48° 8' 1.92" 4 114° 32' 32.33" 48° 8' 1.92" 2010-04-01 Э. Заяабат

Аж ахуйн нэгжийн нэр: Найнги
 Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаар: МУ-001364
 Ашигт малтмалын төрөл: Хүрэн
 Баяжуулалтын технологи: Баяжуулалт хийгдэхгүй

АШИГТ МАЛТМАЛ ГАЗРЫН ТОСНЫ ГАЗАР

Маягт-1.1

Төлөвлөгөөний он: 2024
 ТЭЗҮ-ээр ашиглах нийт хугацаа: 10
 Ашиглалтын хэд дэх жил: 4

Бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн төлөв

№	Үзүүлэлтүүд	Бүтээгдэхүүний хэмжээ				Тайлбар
		Хэмжих нэгж	Бүтээгдэхүүний тоон утга	Экспортлох бүтээгдэхүүний хэмжээ		
1	2	4	5	6	7	
1	2025 онд гаргах бүтээгдэхүүний хэмжээ					
	Олборлолт хэмжээ	мян.тн	500			
	1.4.2 Чийглэг хүрэн нүүрс	мян.тн	500		50	
2	2026 онд гаргах бүтээгдэхүүний хэмжээ					
	Олборлолт хэмжээ	мян.тн	500			
	1.4.2 Чийглэг хүрэн нүүрс	мян.тн	500		50	
3	2027 онд гаргах бүтээгдэхүүний хэмжээ					
	Олборлолт хэмжээ	мян.тн	500			
	1.4.2 Чийглэг хүрэн нүүрс	мян.тн	500		50	

Төлөвлөгөө гаргасан: Б.Адъяа
 Албан тушаал:

Хүлээн авсан: Х.Гхагвабаатар
 Мөргөжилтэн:

АШИГТ МАЛТМАЛ ГАЗРЫН ТОСНЫ ГАЗАР

Маягт-6.2

Аж ахуйн нэгжийн нэр: Найнги
Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: МУ-001364
Ашигт малтмалын төрөл: Хүрэн

Төлөвлөгөөний он: 2024
Тухайн онд олборлох хэмжээ: 0.00

Уурхай, үйлдвэрийн усан хангамж

№	Хэрэглэгчдийн жагсаалт		Эх үүсвэр	Хэмжих нэгж	Хэрэглээ	Шоометр тутам дахь үнэ тариф (Төгрөг)	Төлбөрийн хэмжээ (сая.төг)	Тайлбар
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Унд, ахуйн зориулалттай хэрэглээ, м3/жил	Унд, ахуйн зориулалттай хэрэглээ, м3/жил	Зөвөөр	м3/жил	5000	0.20	1.00	Цэвэр усны үйлдвэрээс 19 литрийн савлагаатай ус авч хэрэглэдэг.
2	Олборлох үйлдвэрлэлийн хэрэглээ, м3/жил	Олборлох үйлдвэрлэлийн хэрэглээ, м3/жил	Ус шавхалт	м3/жил	0	0.00	0.00	
3.1	Баяжуулах, боловсруулах үйлдвэрийн хэрэглээ	ББҮ-Эргэлтийн усны хэрэглээ	-- Сонгох --	м3/жил	0	0.00		Баяжуулах, Боловсруулах үйлдвэр байхгүй болно.
3.2	Баяжуулах, боловсруулах үйлдвэрийн хэрэглээ	ББҮ-Нэмэлт усны хэрэглээ	-- Сонгох --	м3/жил	0	0.00	0.00	
3.3	Баяжуулах, боловсруулах үйлдвэрийн хэрэглээ	ББҮ-Нийт усны хэрэглээ	---	м3/жил	0			
3.4	Баяжуулах, боловсруулах үйлдвэрийн хэрэглээ	ББҮ-ийн эргэлтийн усны эзлэх хувь	---	%	0	0.00		
4	Байгаль орчин, нөхөн сэргээлт, м3/жил	Байгаль орчин, нөхөн сэргээлт, м3/жил	Ус шавхалт	м3/жил	50000	0.13	6.50	
5	Ус шавхан зайлуулах хэрэглээ, м3/жил	Ус шавхан зайлуулах хэрэглээ, м3/жил	Ус шавхалт	м3/жил	220000	0.13	28.60	
6	Бусад /Авто зам, барилга, газар тариалан, г.м/ хэрэглээ	Бусад /Авто зам, барилга, газар тариалан, г.м/ хэрэглээ	Ус шавхалт	м3/жил	5000	0.13	0.65	
7	Нийт хэрэглээ	Нийт хэрэглээ	---	м3/жил	280000	0.00	0.00	

* Баяжуулах үйлдвэргүй гэсэн сонголтыг хийвэл маягтын 3.1-3.4 хүртэлх мөр гарч ирэхгүй байхаар тохиргоо хийх.

Төлөвлөгөө гаргасан: Б.Адъяа
Ерөнхий инженер: Б.Адъяа

Хүлээн авсан:
Мэргэжилтэн:

Аж ахуйн нэгжийн нэр: Найнги
 Ашигт малтмалын төрөл: Хүрэн
 Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-001364

АШИГТ МАЛТМАЛ ГАЗРЫН ТОСНЫ ГАЗАР

Төлөвлөгөөний он: 2024

Маягт-10

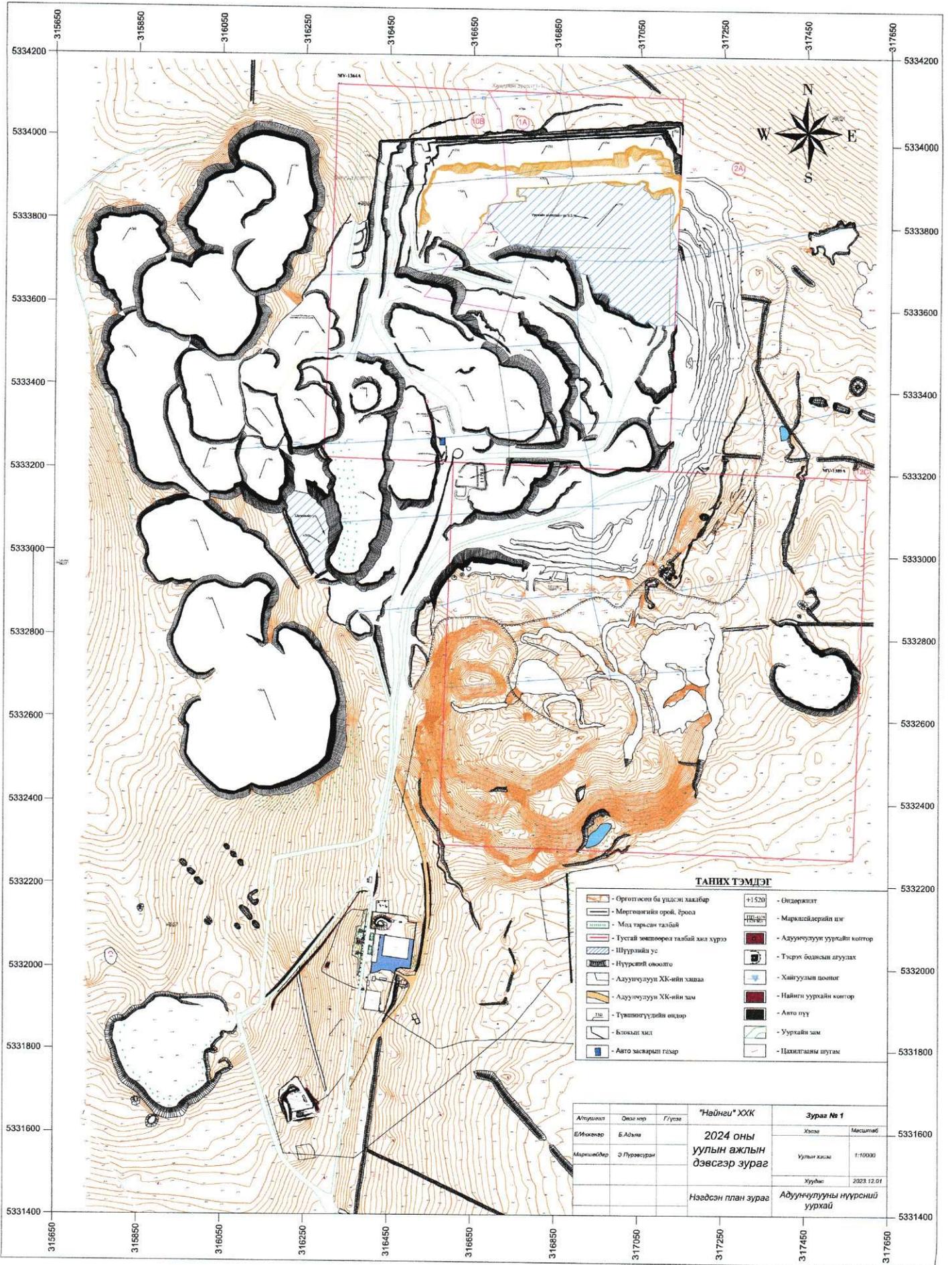

Байгаль орчны нөхөн сэргээлт

Д/д	Үзүүлэлт	Талбай		Эзэлхүүн		Зардлын хэмжээ		Тайлбар	Солиболлол								
		Хэмжих нэгж	Тоон утга	Хэмжих нэгж	Тоон утга	Хэмжих нэгж	Тоон утга		Уртраг		Өргөрөг		Метрийн				
									Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек	Град	Мин	
1	Техникийн нөхөн сэргээлт - Гадаад овоолго	га	2	м3	20000	сая.төг	18.0612		1	114	31	57.84	48	7	21.68	5332881.78	316396.67
2	Техникийн нөхөн сэргээлт - Дотоод овоолго	га	0	м3	0	сая.төг	0		1	0	0	0	0	0	0		
3	Биологийн нөхөн сэргээлт - Шийт хөрс	га	0	м3	0	сая.төг	0		1	0	0	0	0	0	0		
4	Биологийн нөхөн сэргээлт - Биологи	га	1	м3	10000	сая.төг	6.24	500 ширхэг мод тарина	1	114	31	54.76	48	7	27.25	5333054.99	316337.78
5	Дуцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлт	га	2	м3	20000	сая.төг	13.613		1	114	31	7	48	5	36.9	5329680	315241
6	"Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд тарих модны хэмжээ*	га	1	ш	500	сая.төг	0		1	114	31	54.76	48	7	27.25	5333054.99	316337.78
7	Байгаль орчинд нөлөөлөх нөлөөллийг судлах, хамгаалах	га	74.08	м3	740800	сая.төг	12.09		1	114	31	52.77	48	8	1.81	5334123.28	316330.94
Нийт		га	80.08	м3	791,300.00	сая.төг	50.00										

Төлөвлөгөө гаргасан: Б.Адъяа
 Албан тушаал:

Хүлээн авсан: Мэргэжилтэн:

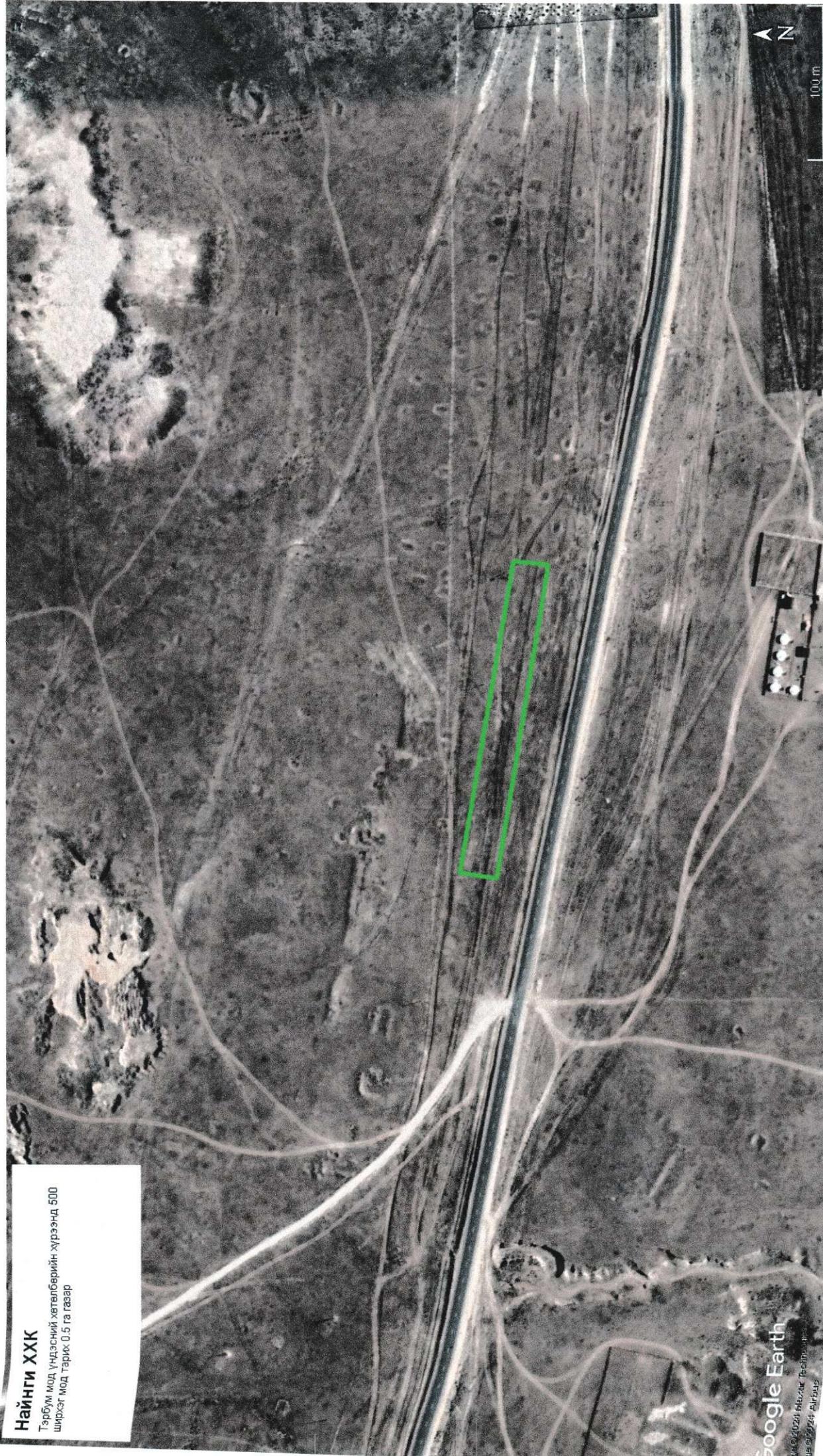
ТАНИХ ТЭМДЭГ

- Өргөгдсөн ба үндсэн халбар
- Мөргөцгийг орой, ёроол
- Мод тархсан талбай
- Тусгай зөвшөөрөл талбай хил хүрээ
- Шүүрлийн ус
- Нүүрсний овоолго
- Адуунчулуун ХК-ийн хашаа
- Адуунчулуун ХК-ийн зам
- Түвшлөгүүдийн онцлог
- Блокын хил
- Авто засварын газар
- Ондоржигт
- Маркшлагдлийн цэг
- Адуунчулуун уурхайн котлог
- Тэгрэх боансын агуулах
- Хийгуулийн цооног
- Найвч уурхайн котлог
- Авто нүү
- Уурхайн зам
- Цогцлогын шугам

А/Түвшлэл	Овоол мөр	Гүлээ	"Найнгу" ХХК	Зураг № 1	
Е/Можонер	Б.Адана			Хэсэг	Масштаб
Маркшлагд	Э/Пүрэвсүрэн		2024 оны уулын ажлын дэвсгэр зураг	Уулын хэсэг	1:10000
				Хуудас	2023.12.01
				Нээгдсэн план зураг	Адуунчулууны нүүрсний уурхай

Найнгн ХХК

Тэрбум мод үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд 500
ширхэг мод тарих 0.5 га газар

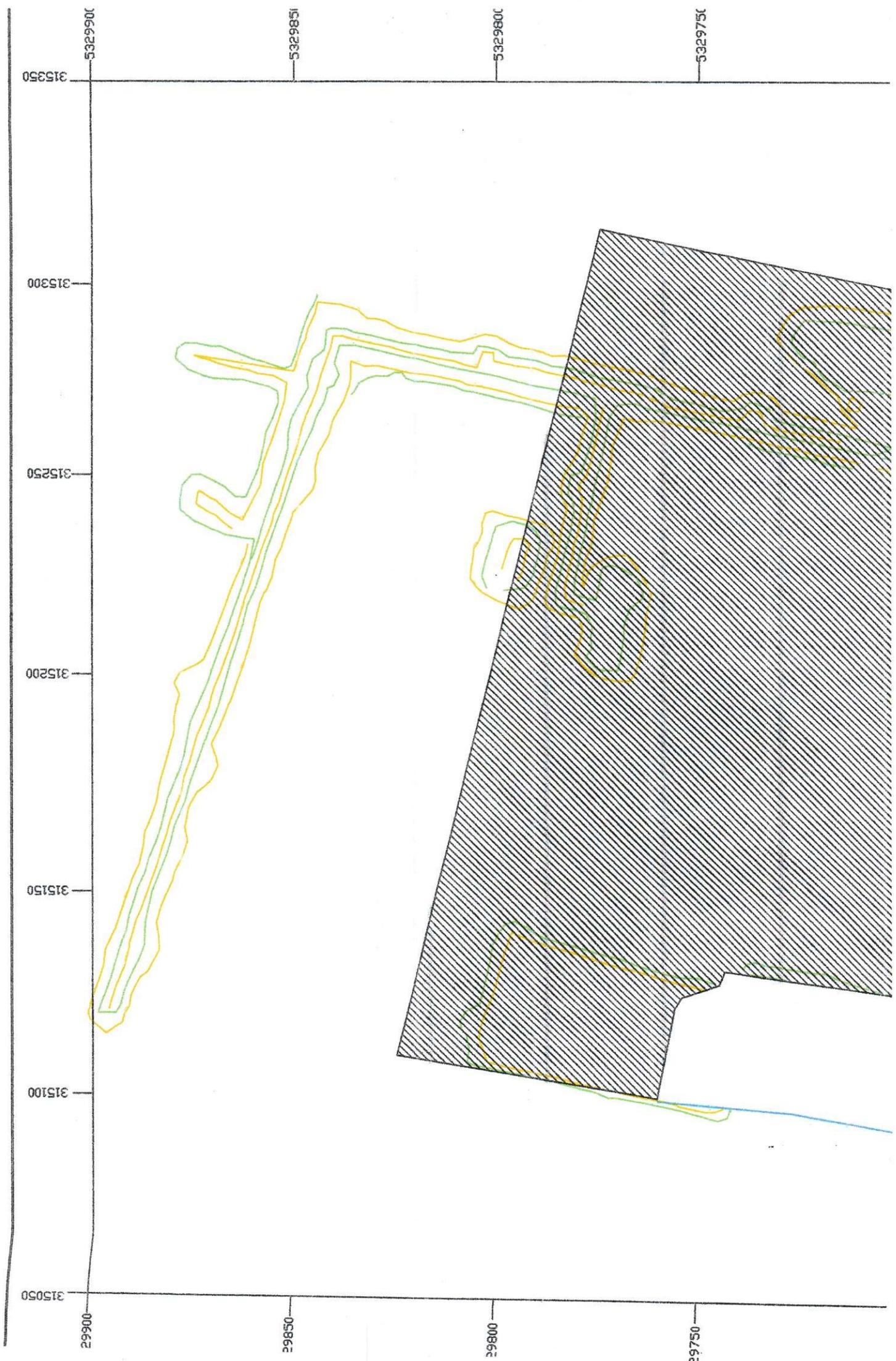

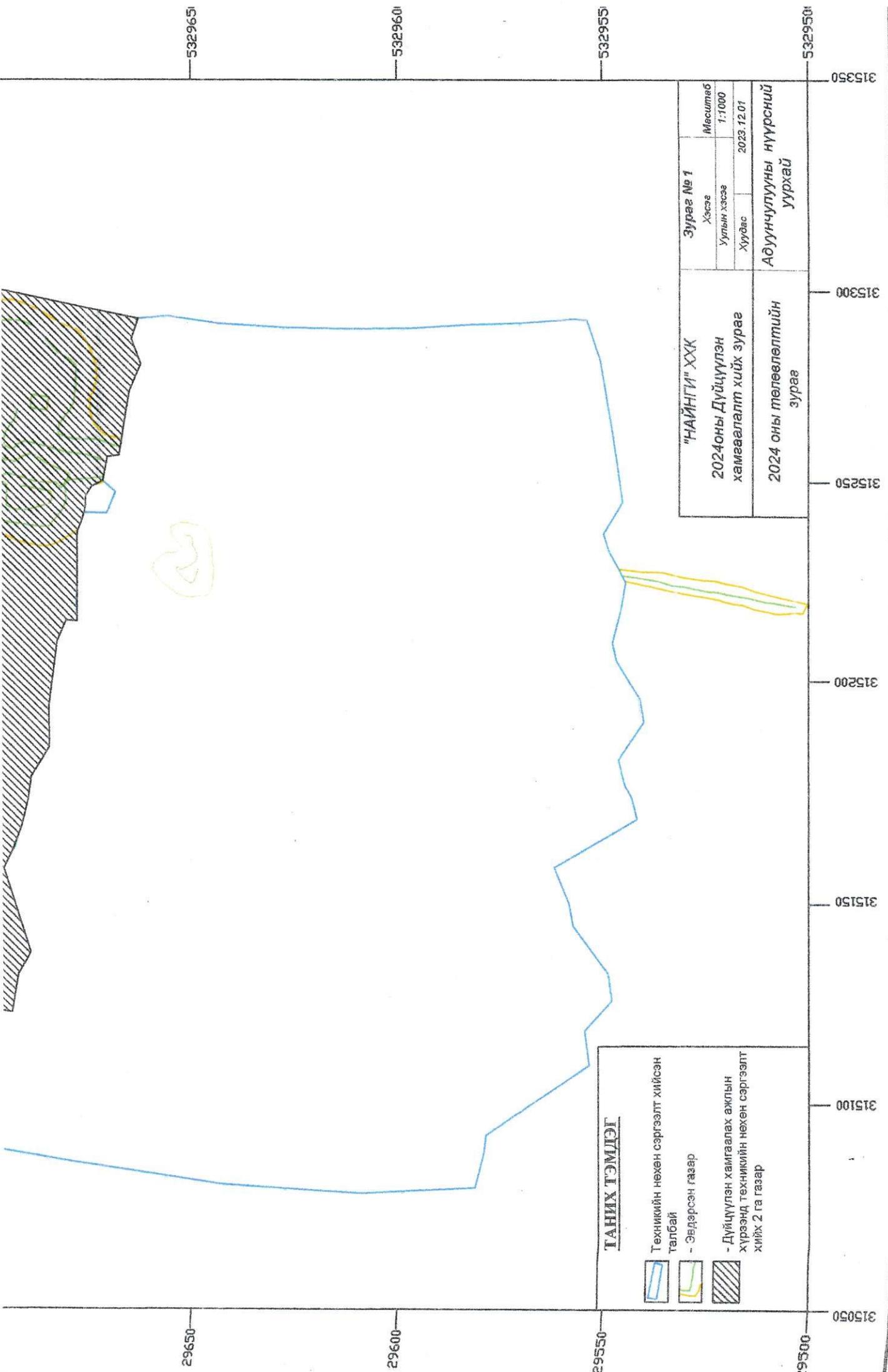
Google Earth

© 2024 Google

100 m

← N

532965

532960

532955

532950

315350

315300

315250

315200

315150

315100

315050

29650

29600

29550

29500

ТАНИХ ТЭМДЭГ

- Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбай
- Эвдэрсэн газар
- Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд техникийн нөхөн сэргээлт хийх 2 га газар

"НАЙНГИ" ХХК

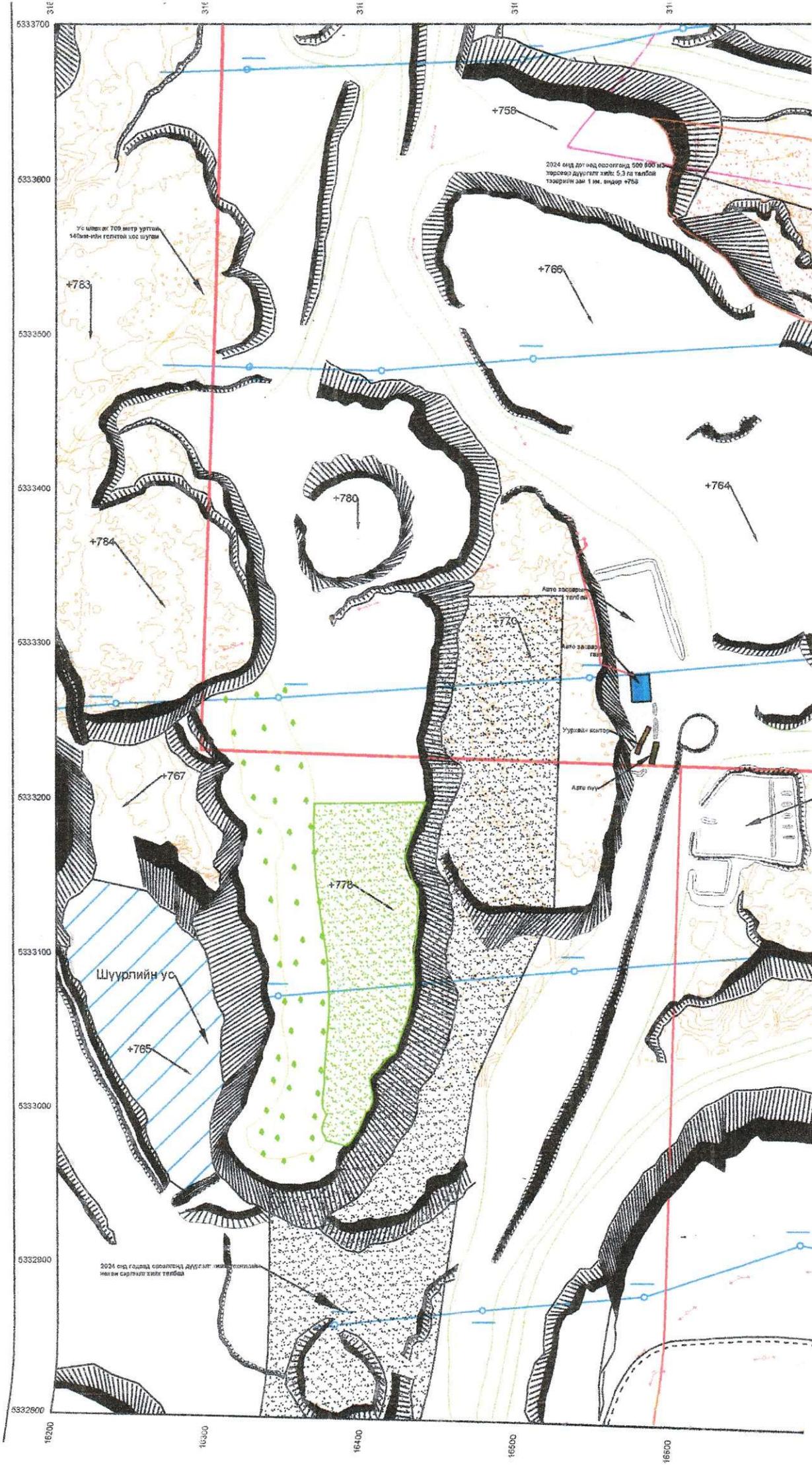
2024 оны Дүйцүүлэн хамгаалалт хийх зураг

2024 оны төлөвлөлтийн зураг

Зураг № 1

Хэсэг	Месситаб
Уулын хэсэг	1:1000
Хуудас	2023.12.01

Адуунчулууны нүүрсний уурхай

5333700
5333600
5333500
5333400
5333300
5333200
5333100
5333000
5332900
5332800
16300
16320
16400
16500
16600

7% шалтгаар 700 метр урттай,
140мм-ийн гегелейг хос шугам

2024 онд дот оёд ороогчид 500 000 м²-ээр
хэв маягтайгаар 5.3 га талбайг
тусгайгаар 1 км. өндөр +758

Шүүрлийн ус

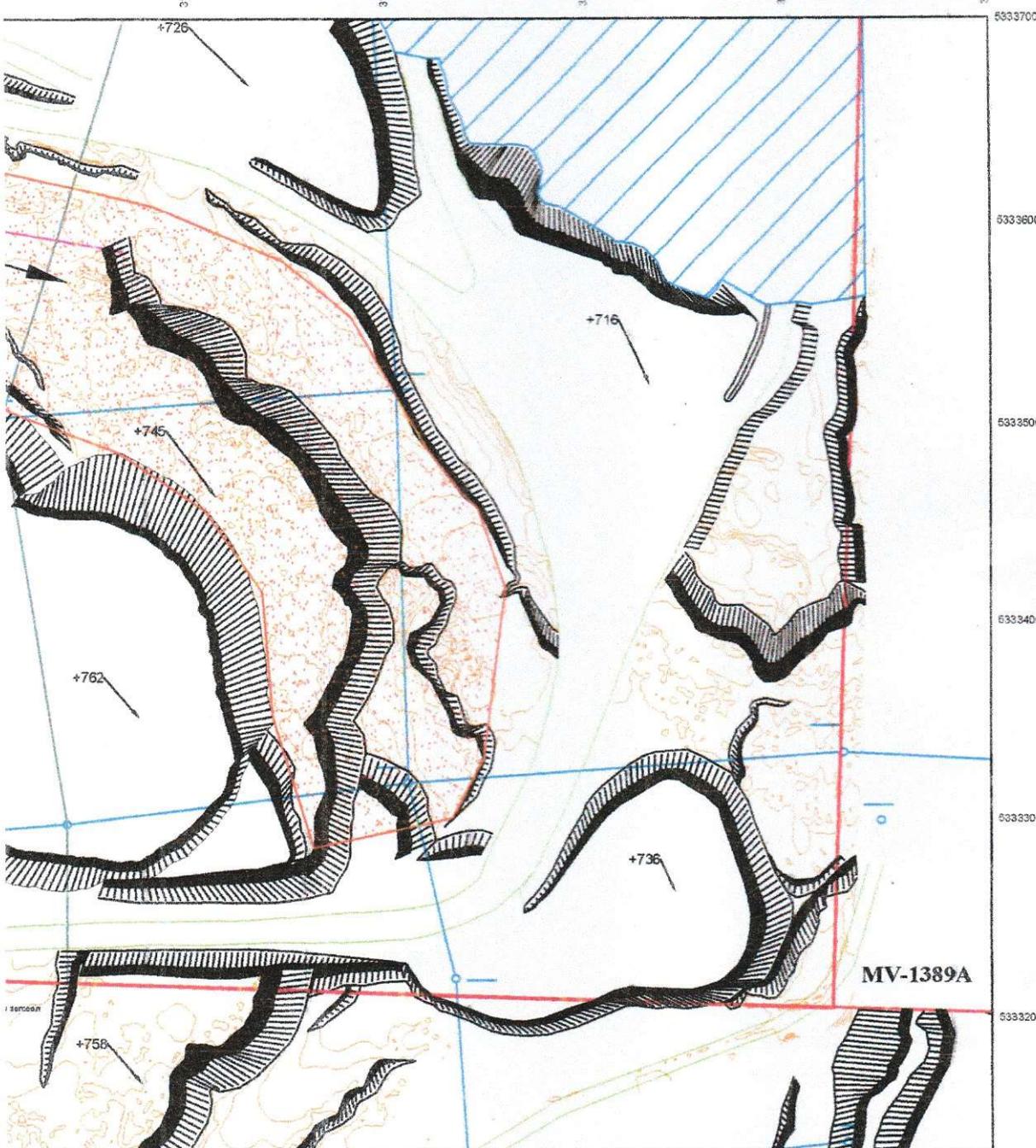
Авто засварын
төв

Авто засварын
гай

Угсралт хангай

Авто нууц

2024 онд голд ороогчид 500 000 м²-ээр
хэв маягтайгаар 5.3 га талбайг
тусгайгаар 1 км. өндөр +758

MV-1389A

ТАНИХ ТЭМДЭГ

- Тусгай зөвшөөрөл MV-1364A
- Хаяалбар
- Биологийн нөхөн сэргээлт хийх 1 га
- Техникийн нөхөн сэргээлт хийх 2 га
- Өндөржилт
- Блокын хил
- Блокын дугаар
- Уурхайн замын сүлжээ

ГЦТ-7-14Д
762.516

АШИГТ МАЛТМАЛ, ГАЗРЫН ТОСНЫ ГАЗАР
Нүүрс, судалгааны хэлтэс

"НАЙНГИ" ХХК

Зураг № 1

А/тушаал	Овог нэр	Г/үсэг	Огноо
Е/Инженер	Б.Адъяа		23.12.01
Маркшейдер	Э.Пүрэвсүрэн		

2024 оны Байгаль орчны нөхөн сэргээлтийн зураг

Хэсэг		Масштаб
Уулын хэсэг		1:2500
Хуудас	2023.12.01	

2024 оны төлөвлөлтийн зураг

Адуунчулууны нүүрсний уурхай